Ազգ

Azg
armenian daily

Մայիս 25
Երեքշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 97 (348)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Աբխազիա

Ուկրաինայից 500 վարձկաններ են տեղափոխվել Սուխում

Աբխազիայի պաշտպանության նախարարությունը պնդում է, որ մայիսի 22-ին եւ 23-ին Ուկրաինայից Սուխում է տեղափոխվել 500 վարձկան: Այժմ, Գուդաուտայի տվյալներով, վրացական զորքերի շարքերում է գտնվում հազար ուկրաինացի: Աբխազիայի պաշտպանական գերատեսչության երեկ հրապարակած հաղորդագրության մեջ նշվում է նաեւ, որ նախատեսվում է Ուկրաինայից Վրաստան տեղափոխել T-72 եւ T-80 տանկեր: Մինչդեռ Աբխազիայում վրացական զորքերի հրամանատարության մամուլի կենտրոնում հերքեցին 500 ուկրաինացի զինծառայողների Սուխում տեղափոխվելու մասին լուրերը: ■

Ճակատ

Ղարաբաղի հարավը կրկին հրետակոծվում է

Երեկ եւ նախորդ գիշեր ադրբեջանական կազմավորումները շարունակում էին Լեռնային Ղարաբաղի հարավային, հարավարեւմտյան եւ արեւելյան սահմանների հրետակոծումը: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ՝ վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունները: Մայիսի լույս 24-ի գիշերը Ֆիզուլիի, Ջեբրայիլի եւ Ղուբաթլիի շրջանների ռազմական հենակետերից հրետակոծվել են ինչպես ԼՂՀ Մարտունու եւ Հադրութի շրջանների պաշտպանական դիրքերը, այնպես էլ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մասույցները: Հրետակոծությունները շարունակվել են նաեւ երեկ առավոտյան: Հայկական ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Միաժամանակ երեկ խոշոր տրամաչափի զենքերից գնդակոծվել են նաեւ Ասկերանի եւ Մարտակերտի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են: ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, Ղարաբաղի հարավային շրջանների ամբողջ երկայնքով շարունակվում են թշնամու կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի կուտակումները:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե մայիսի 23-ին մի քանի ժամ շարունակ հայկական կազմավորումները Մարտակերտի շրջանի Ներքին Հոռաթաղ գյուղից հրետակոծել են շրջկենտրոնը: Ըստ նույն աղբյուրների, շարունակվում են հայկական ուժերի մեծ կուտակումներ Մարտակերտ շրջկենտրոնի ուղղությամբ: «Ազգ»

Սահմաններում անդորրը վերահաստատվեց

Երեկ եւ նախորդ գիշեր խաղաղությունը Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Այդ մասին հայտնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից: Ավելի վաղ՝ մայիսի 23-ի երեկոյան ադրբեջանական կազմավորումները մի քանի ժամ շարունակ Գետաշենի շրջանի տարածքից հրետակոծել էին Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղի պաշտպանական դիրքերը, սակայն պատասխան գործողություններից հետո ստիպված էին եղել դադարեցնել կրակը: Մեր թղթակից ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆԸ Գորիսից հաղորդում է, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Ղուբաթլիի շրջանի տարածքից տանկերից հրետակոծվել են Գորիսի շրջանի Կոռնիձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Պատասխան կրակից հետո թշնամին դադարեցրել է հրետակոծությունը: Միաժամանակ խոշոր տրամաչափի զենքերից գնդակոծվել են նաեւ Տեղ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Երկու դեպքում էլ մեր կողմից զոհեր չկան: «Ազգ»

Բաքու

ԱԴՐԲԵՋԱՆԸ ՄԻՆՉԵՎ ՄԱՅԻՍԻ 29-Ը ԴԱԴԱՐԵՑՆՈՒՄ Է ԿՐԱԿԸ: ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶՉԱԿԱՆ ԱՐՇԱ՞Վ

Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը որոշում է ընդունել մայիսի 24-ի զրո ժամից մինչեւ մայիսի 29-ը ադրբեջանական բանակի կողմից կրակը դադարեցնել հայկական եւ ադրբեջանական կազմավորումների շփման գծի ամբողջ երկայնքով: Այս մասին երկուշաբթի օրը Բաքվում կայացած բրիֆինգում հայտնեց Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Արիֆ Ալիեւը: Նրա խոսքերով, այդ վճիռը կայացված է մասնավորապես Հայաստանում եւ Ադրբեջանում մայիսի 28-ին անկախության օրվա տոնակատարության հետ:

Մայիսի 29-ից, ասաց Ա. Ալիեւը, հակամարտ կողմերը կարգավորման ռուս-ամերիկա-թուրքական ծրագրի համաձայն պետք է պատրաստվեն հրաժարվել հարձակողական գործողություններից:

Մամուլի ծառայության ղեկավարը հայտնեց, որ մայիսի 15-23-ը Հայաստանի տարածքից Ադրբեջանի սահմանամերձ շրջանների գնդակոծումների հետեւանքով 11 մարդ զոհվել է, 8-ը վիրավորվել: Նրա խոսքերով, ապրիլի սկզբներին հայերի գրաված Քելբաջարի շրջանից դուրս է նետել 19 մարդ, այդ թվում ադրբեջանցի 10 զինվորական: Նրանք շրջապատման մեջ են եղել 54 օր: Ա. Ալիեւը շարադրեց նաեւ պաշտոնական Բաքվի այն կարծիքը, թե Հայաստանը շարունակելով Ադրբեջանի տարածքի գնդակոծումները, փորձում է ձախողել Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Թուրքիայի առաջարկած հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման ծրագիրը:

ԻՖ

Աշխարհ

Իսրայելցի զինվորները իրար սպանեցին

Երեկ վաղ առավոտյան հարավային Լիբանանում ծառայող իսրայելական բանակի երկու պահակախմբեր սխալմամբ կրակ են բացել իրար վրա, որի հետեւանքով սպանվել է չորս եւ վիրավորվել երեք զինվոր: Վաս տեսանելիության պայմաններում նրանք միմյանց հակառակորդի տեղ են դրել: Նախորդ օրն էլ իսրայելական մի բանակային սպանվել էր «ռուսական ռուլետից»:

Հակառակ խմբերի ստռոնալիֆին ընտրությունները կկայանան

Հակառակ խմբերի ծեծնարկած ստռոնալից գործողություններին, կամբոջացիները մասնակցում են 21 տարի ի վեր երկրում անցկացվող առաջին բազմակուսակցական ընտրություններին, որոնք վերահսկվում են ՄԱԿ-ի կողմից: Կամբոջայում վերջինիս գլխավոր ներկայացուցիչ Ակաշին երեկ «ամբողջական գոհունակություն» հայտնեց ընտրությունների ընթացքի առիթով, որոնք կտեւեն մինչեւ ուրբաթ օրը: Երեկվա արդյունքներով, ընտրություններին արդեն մասնակցել են 2 միլիոն մարդ: Քմերները երկրի հյուսիսում եւ արեւելքում խանգարիչ մի շարք գործողություններ են կատարել:

Օկտավիո Լըրասը Վենեսուելայի ժամանակավոր նախագահ

Նյութական չարաշահումների համար նախագահ Պերեսին դատական իշխանություններին հանձնելու մասին որոշում կայացնելուց անմիջապես հետո Վենեսուելայի խորհրդարանն ընտրեց երկրի ժամանակավոր նախագահ Օկտավիո Լըրասի նախագահական ուխտը: 64-ամյա Լըրասը նախագահն էր երկրի կոնգրեսի, նախապես նա եղել է նաեւ ներքին գործերի նախարար: 1988 թ. ընտրություններում նա պարտվել էր նախագահ Պերեսի կողմից:

Նախընտրական գայթակղություն Իսպանիայում

Խորհրդարանական ընտրություններին երկու շաբաթ մնացած գործող կառավարություն դատահեց Իսպանիայում: Այս անգամ այն հրապարակողն է երկրում ազդեցիկ «Էլ Մունդո» թերթը, որի երեկվա համարում հրապարակվել էր մի հոդված, ըստ որի իշխող Սոցիալիստական կուսակցությունը 1986 թ. ընտրություններին 5 միլիոն դոլլար ապօրինի ֆինանսական օգնություն է ստացել: Վարչապետ Ֆելիպե Գոնսալեսը թերթում հրապարակվածը որակեց «հերյուրանք», որի նպատակն է ընտրություններից առաջ վարկաբեկել Սոցիալիստական կուսակցությանը:

Փոխզիջումային համաձայնություն Գերմանիայում

Վերջ տալով երեք շաբաթ շարունակվող գործադուլային երեւույթներին, արեւելյան Գերմանիայում պղնձագործների ներկայացուցիչները հասան փոխզիջումային տարբերակի՝ մինչեւ 1996 թ. արեւելյան շրջանների 20 հազար աշխատավորների աշխատավարձը աստիճանաբար կհավասարվի արեւմտյան շրջանների մակարդակին: ■

Բալկաններ

Սերբերը եւ խորվաթները արդեն կիսե՞լ են Բոսնիան

Լոնդոնի «Գարդիանը» գրում է. «Սերբերը եւ խորվաթները ավարտել են Բոսնիայի բաժանումը, եւ համաշխարհային ընկերակցությունն իր դիրքորոշումն է ճշտում այդ փաստն ընդունելու համար: Բոսնիայի նկատմամբ ռազմավարությունը համաձայնեցնելու Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Բրիտանիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների ղեկավարների վերջին փորձը տեղապտույտ տվեց, երբ նախագահ Քլինթոնը բերանացի արտահայտվեց այդ նախաձեռնության մասին, իսկ Հարավսլավիայի նախագահին անընդունելի համարեց ՄԱԿ-ի ուժերի կողմից սերբ-բոսնիական սահմանի պարեկումը»:

Նույն տեղում է անում «Ֆիգարո» թերթը. «Իրավիճակն սկսում է պարզվել, սերբերը եւ խորվաթները գտնվում են Բոսնիայի բաժանման փուլում: Կգա ժամանակ, երբ «Հաշտության պայմանագիրը» կվավերացնի այդ վայրում ուժերի հարաբերակցությունը, եւ ՄԱԿ-ի միջնորդական գործի կղզին դրա կատարումը հսկելու նպատակով: Բաժանման գլխավոր զոհը կդառնան բոսնիացի մահմեդականները, որոնք կարողացան Եվրոպայի այդ մասում երկար ժամանակով ստեղծել միասնական բազմազգ պետության օջախ»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ռուսները վերահսկում են արժեզրկումը

«Վաշինգտոն պոստ» թերթը հրատարակել է հոդված, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Ռուսաստանի կառավարությունը եւ անկախ կենտրոնական բանկը նախանական համաձայնության հասան արժեզրկման վերահսկման շուրջը, որը կարող է հանգեցնել Արեւմուտքի առավել ծավալուն օգնությանը: Նախագահ Բ. Ելցինի կառավարության բարեփոխականների եւ կենտրոնական բանկի առավել պահպանողական ղեկավարների հակասությունները միջեւ օրս ծավալված էին հետաղոտական սեփականաշնորհման փորձերի Ռուսաստանի ջանքերը: Այդ տարաձայնությունների պատճառով, որոնք գրեթե մեկ ամբողջ տարի նպաստում էին ռուբլու արժեզրկմանը, Վաշինգտոնը եւ Արեւմուտքի մյուս երկրները դժկամությամբ էին վարկեր տալիս Ռուսաստանի բարեփոխումների ջանքերին աջակցելու նպատակով»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մոսկվա

Ելցին-Տեր-Պետրոսյան հանդիպում

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մայիսի 24-ի երեկոյան մեկօրյա աշխատանքային այցով մեկնեց Մոսկվա: Երեքշաբթի ժամը 10-ին նախատեսված է նրա հանդիպումը Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հետ: Հայաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունում «Ինտերֆաքս»-ի թղթակցին չհայտնեցին երկու երկրների ղեկավարների բանակցությունների ենթադրյալ թեմայի մասին, միեւնույն ժամանակ նախագահի կենտրոնի աշխատակիցը միտանում պատասխան տվեց այն հարցին, թե հնարավոր է արդյոք հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման խնդիրը: Մինչդեռ նա թղթակցին ՀՀ նախագահի աշխատակազմի շրջանակներից հայտնի դարձավ, որ 34 նախագահական պատասխանը կհրապարակվի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերադարձից հետո, մինչեւ մայիսի 26-ի կեսօրը:

«Ազգ»

Վաշինգտոն

Այս անգամ Բոսնիայի իսլամները են մերժում

Բոսնիայի մահմեդական նախագահ Իզեթբեկովիչը խստորեն քննադատեց Վաշինգտոնում համաձայնեցված նոր ծրագիրը, որ միջազգային ուժերի օգտագործմամբ մահմեդականների համար «անվտանգ օջախներ» է ձգտում ստեղծել: «Ամբողջովին անընդունելի» նկատելով այն, Իզեթբեկովիչը ծրագիրը որակեց «սերբերի գործած ցեղասպանության վավերացում փաստաթուղթ»: Ըստ այդ ծրագրի, որի նախագիծն արդեն դրվել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի սեղանին, նախատեսվում է Բոսնիայում միջազգային ուժերի քանակի մեծացում ամերիկյան օդուժի պաշտպանության տակ: Իրենց հերթին, բոսնիացի սերբերը ծրագիրը «իրատեսական» գտան: ■

Պատահար

Պ. Գրաչովի թիկնապահների մեքենան վթարված

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի թիկնապահների մեքենան երկուշաբթի օրը վթարի ենթարկվեց Մոժայսկի խճուղում (Մոսկվա): Առավոտյան ժամը 7.30-ին ուղեգծի 9-րդ կիլոմետրի վրա այն բախվեց BMW մակնիշի ավտոմոբիլի, որի վարորդը չէր ագաստել հանդիպակաց ուղին:

Վթարի հետեւանքով BMW-ի ուղեւորները վիրավորվել են: Նախարարի թիկնապահների մեջ տուժածներ չկան: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունում հայտնեցին, որ ռազմական գերատեսչության ղեկավարի աշխատանքային օրն սկսվել էր «սովորականի պես»: ԻՖ

Կառուցվեց Ռուսաստանի առաջին նավաշինության եւս մեկ առաջին սուզանավ: Մի քանի ամիսների փորձաքննություններից հետո այն կհանձնվի Ռուսաստանի ռազմածովային նավատորմին: Նոր սուզանավի անձնակազմը արդեն սկսել է յուրացնել նավի սարքավորումը եւ մեխանիզմը: ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

Պատերազմ

ՃԱԿԱՏՆԵՐՈՒՄ ԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԿՏՐՈՒԿ ԱՃ

Ղարաբաղը մտադիր չէ շարունակել միակողմանի հրադադարը

Շաբաթ եւ կիրակի օրերին մի քանի օր տեւած հարաբերական հանգստից հետո իրադրությունը կտրուկ սրվել է ինչպես Լեռնային Ղարաբաղում, այնպես էլ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում: Ստեփանակերտից մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանի հաղորդագրության համաձայն, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալներով, մայիսի 21-ի երեկոյան եւ լույս 22-ի գիշերը ադրբեջանական կազմավորումները կտրուկ կերպով ակտիվացրել են ռազմական գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի հարավային սահմանների ուղղությամբ՝ Ղուբաթլուի շրջանի ռազմական հենակետերից զանգվածային հրետակոծության ենթարկելով Բերդաձորի ենթաշրջանի մի շարք գյուղեր: Հետեւանքները ճշտվում են: Հրետակոծության են ենթարկվել նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մատույցների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Միաժամանակ Ֆիզուլու շրջանի ռազմական հենակետերից ուժգին հրետակոծության են ենթարկվել Հադրութ շրջկենտրոնն ու շրջանի Տող գյուղը, որի հետեւանքով խաղաղ բնակչության շրջանում կան զոհեր եւ վիրավորներ, ինչպես նաեւ զգալի ավերածություններ:

Մայիսի լույս 22-ի գիշերը Ֆիզուլու շրջանում տեղաբաշխված ադրբեջանական կազմավորումները լայնածավալ գրոհ են ձեռնարկել Հադրութի շրջանի ուղղությամբ՝ փորձելով ճեղքել հայկական պաշտպանական դիրքերը եւ խորանալ շրջանի տարածքում: ԼՂՀ պաշտպանության բանակին հաջողվել է կասեցնել թշնամու կասայի գրոհը եւ անցնել հակահարձակման՝ հակառակորդին ետ շպրտելով նախնական դիրքերը: Հայկական կողմից տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբում հայտարարել են, թե Լեռնային Ղարաբաղը մտադիր չէ առաջիկայում եւս պահպանել միակողմանի զինադադարը:

ԼՂՀ ռազմաճակատի մյուս հատվածներում շաբաթ եւ կիրակի օրերին արձանագրվել են առանձին դիրքային փոխհրաձգություններ, որոնք, սակայն, ռազմաճակատի գծի վրա էական ազդեցություն չեն ունեցել: Այլ տվյալներով, շաբաթ օրը ռազմական գործողություններ են ընթացել Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում գտնվող Օմարի լեռնանցքի մերձակայքում, որի հետեւանքով հայկական կողմից զոհվել է մեկ զինվոր: Թշնամու կորուստների մասին ճշգրիտ տեղեկություններ չկան:

Անցած օրերին լարվածությունը կտրուկ սրվել է նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում: Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության տվյալներով, շաբաթ օրը, մայիսի 22-ի երեկոյան, երկու ժամ շարունակ փոխհրաձգություն է տեղի ունեցել Կապանի շրջանի Շիկահող գյուղի մերձակա Շառուխար բարձունքի մոտ: Հայ-ադրբեջանական սահմանի այս հատվածում թշնամին օգտագործել է նաեւ տանկեր: Հայկական ուժերն ստիպված են եղել դիմել պատասխան համարժեք գործողությունների: Մեր կողմից տուժածներ չկան: Կիրակի երեկոյան իրադրությունը սրվել է նաեւ հանրապետության հյուսիս-արեւելքում՝ Կրասնոսելսկի շրջանի ուղղությամբ, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները Գեդաբեկի շրջանի Մութուդարա ռազմական հենակետից ականանետերից հրետակոծել են Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Հրետակոծության հետեւանքով հայ զինվորներից մեկը զոհվել է, մեկը՝ վիրավորվել: Մեկ ժամ անց 25 հոգուց բաղկացած ադրբեջանական մի ջոկատ փորձել է գրոհել Վահան գյուղի ուղղությամբ: Թշնամու գրոհը կասեցվել է:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունն իր հերթին հաղորդում է, թե շաբաթ եւ կիրակի օրերին Հայաստանի Կապանի շրջանի տարածքից ուժգին հրետակոծության են ենթարկվել Զանգելանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերը, որի հետեւանքով զոհվել է Ադրբեջանի ազգային բանակի երկու զինվոր: Միաժամանակ նույն աղբյուրները հաղորդում են, թե իբր Կրասնոսելսկի շրջանում նկատվում են հայկական բանակի մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ:

Ռազմական գործողությունների նման կտրուկ ակտիվացումը Լեռնային Ղարաբաղում եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում հատկապես այս օրերին, երբ Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում քննարկվում են ռուս-թուրք-ամերիկյան եռակողմ միջնորդության ծրագիրը, վկայում է, որ ադրբեջանական կողմն առայժմ չի հրաժարվել ղարաբաղյան խնդիրը զենքի ուժով լուծելու մտադրությունից եւ ամենայն հավանականությամբ մտադիր է ակտիվ ռազմական գործողություններով ազդել եռակողմ միջնորդության վերաբերյալ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի դիրքորոշումների վրա: Ուստի ակնհայտ է, որ նման գործողությունները ոչ միայն չեն նպաստում հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված հետագա քայլերին, այլեւ կարող են ԼՂՀ պաշտպանության բանակին դրդել պատասխան քայլերի, ինչն էլ ավելի կդժվարացնի հետագա խաղաղ բանակցությունները:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Հայաստան

Սեփականության 20 տոկոսն անհատույց

Երեւան, 24 մայիս, Սնարք: Հայաստանի պետսեփականության սեփականաշնորհման հանձնաժողովը որոշում է ընդունել սեփականաշնորհվող ձեռնարկության ունեցվածքի 20 տոկոսը կոլեկտիվին անհատույց հատկացնելու մասին: Ինչպես հայտնեցին հանձնաժողովում, այդ նախաձեռնությունն արել է կառավարությունը, եւ ընդունվել է պայմաններով: Առաջին, ի տարբերություն կառավարության առաջարկածի, հանձնաժողովը որոշում ընդունեց սեփականության տվյալ մասը հատկացնել նաեւ սեփականաշնորհվող ձեռնարկության «վետերաններին», երկրորդ, տվյալ կոլեկտիվին չզրկել սեփականաշնորհման չեկեր (վաուչերներ) ստանալու իրավունքից:

Սեփականաշնորհման հանձնաժողովի անդամների կարծիքով, հանրապետությունում սեփականաշնորհումը պետք է վերսկսվի այս տարվա աշնանից: Ենթադրվում է այս տարի ավարտել նաեւ մինչեւ 50 աշխատող ունեցող օբյեկտների, ինչպես նաեւ գյուղմթերքներ մշակող փոքր ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը: Սնարք

Աշխարհը եւ մենք

Արամ Խաչատրյան -90

29.05 «Արամ Խաչատրյան»
Ռեժիսոր Լաերս Վաղարշյան
31.05 «Պեպո»
Ռեժիսոր Համո Բեկնազարյան
02.06 «Զանգեզուր»
Ռեժիսոր Համո Բեկնազարյան
05.06 «Այգի»
Ռեժիսոր Ն. Ղուսալ
07.06 «Սալավաթ Յուլայեւ»
Ռեժիսոր Յան Պրոտազանով
09.06 «Մարդ 217»
Ռեժիսոր Միխայիլ Ռոմմ

Բոլոր կինոցուցադրումների սկիզբը ժամը 17.00-ին:

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում 11.00-ից 18-ը:

«Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ սրահ

«Աշխարհը եւ մենք»

Սիմֆոնիկ երաժշտության ամառային փառատոն

Արամ Խաչատրյան-90

Երեւան 1993

Մայիս 28-հուլիս 11

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ (ՀՖՆ)

Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբ (ԵՍՆ)

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

Լորիս Ճգնավորյան

Դիրիժոր

Գեւորգ Մուրադյան

Հովանավոր

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

ՀՖՆ
28.05
Դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյան
Մենակատար Յուրի Հայրապետյան
«Մոսկվա» կփ
29.05
«Արամ Խաչատրյան»
Ռեժիսոր Լաերս Վաղարշյան
ԵՍՆ
30.05
Դիրիժոր Գեւորգ Մուրադյան
Մենակատար Տիգրան Գալստյան

Բոլոր համերգների սկիզբը ժ. 17.00-ին: Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում ժ. 11-18-ը:

Բաքու

Ռուսաստանի ոչ կառավարական պատվիրակությունը Ադրբեջանում

Մայիսի 22-26-ն Ադրբեջանում է գտնվում Ռուսաստանի ոչ կառավարական պատվիրակությունը, որի կազմում են Մոսկվայի Մարդու իրավունքների կենտրոնի, Գաղթականների օգնության եւ Զինվորների մայրերի կոմիտեների, «Մեմորիալ» ընկերության ներկայացուցիչներ: Ինչպես ԻՄԱ-պրեսի թղթակցին հայտնեց Մարդու իրավունքների կենտրոնի տնօրեն Ալեքսեյ Սմիռնովը, պատվիրակությանը հրավիրել է Ադրբեջանի ժողճակատը: Նախատեսված են հանդիպումներ Էլչիբեյի եւ խորհրդարանի անդամների հետ: Գլխավոր խնդիրը ռուսաստանցի զինծառայողների մահվան հետաքննումն է: Սնարք

Կարելիայի ԳԽ նախագահության հեռագիրը

Կարելիայի ԳԽ նախագահությունը մայիսի 21-ին հեռագիր է հղել Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին, խնդրելով ներում շնորհել մահապատժի դատապարտված Կարելիայի եւ Ռուսաստանի քաղաքացի Յարոսլավ Եվստիգնեեւին եւ պատիժը կրելու համար նրան ուղարկել Ռուսաստան: Սնարք

Ադրբեջանի պարտքը «Թուրքմենգազին» կազմում է 5,5 մլրդ. ռուբլի

Աշգաբադում մարտին կայացած թուրքմենական գազը սպառող հանրապետությունների գազի տնտեսությունների ղեկավարների հանդիպումից հետո գազի սահմանված չափերը կրճատվեցին: Ադրբեջանը, համաձայն միջպետական համաձայնագրի, 1993 թ. պետք է ստանար 4.2 մլրդ խմ գազ, սակայն Թուրքմենստանը համաձայնել է հատկացնել 3,61-ից ոչ ավելի: Ադրբեջանում սեփական արդյունահանման (մոտ 6 մլրդ.) եւ իրանական գազի (250 մլն) հետ միասին երկնագույն վառելիքի ընդհանուր ծավալը կազմում է ընդամենը 9851 մլն խմ, իսկ Ադրբեջանին անհրաժեշտ էր 16 մլրդ: Բացի վառելիքի պակասից, ոչ քիչ խնդիրներ են առաջացել մատակարարողների ու սպառողների միջեւ փոխադարձ հաշվարկների հարցերով: Չեչնիան, որի տարածքով է անցնում գազատարի գլխավոր գիծը, «Թուրքմենգազարդից» պահանջում է տեղափոխման վարձը մուծել 10 օրվա ընթացքում, հակառակ դեպքում Անդրկովկասի հանրապետություններ ուղարկվող գազը կդադարեցվի: Իր հերթին, Աշգաբադը «Ազերիգազից» պահանջում է մարել նախորդ տարվա պարտքերը (1 մլրդ 400 հազար ռուբլի), ինչպես նաեւ կարգավորել ընթացիկ տարվա առաջին եռամսյակի անկանխիկ փոխհաշվարկները: «Թուրքմենգազարդին» մեր պարտքը, պարզաբանել է «Ազերիգազի» նախագահի տեղակալ Բահրամ Ամրախովը, այսօրվա դրությամբ կազմում է 5,5 մլրդ ռուբլի: Դեբիտորական պարտքը հավասար է 6 մլրդ ռուբլու: Սակայն վառելիքի համար սպառողները ժամանակին չեն վճարում: Միայն մայրաքաղաքի ձեռնարկությունները «Բաքգազին» պարտք են մոտ 700 մլն ռուբլի: ՆՏ

Պարտքը ձեւակերպվեց որպես վարկ

Մոսկվայի եւ Բաքվի միջեւ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել վերաձեւակերպել Ադրբեջանի պարտքը որպես պետական վարկ, մինչեւ 1996 թ. հոկտեմբերի 1-ը մարելու պայմանով: Ինչպես հաղորդեց «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանին Մոսկվայում Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Ռաուֆ Ալիեւը, խոսքը մոտ 20 միլիարդ ռուբլու մասին է (14,8 միլիարդը՝ 1992 թ. եւ 5 միլիարդը՝ 1993 թ. առաջին եռամսյակ): Ռ. Ալիեւի համաձայն, շաբաթվա վերջին տեղի ունեցած բանակցությունների ժամանակ Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչները վավերացրին Մոսկվայի կողմից առաջարկված պայմանագրի նախագիծը եւ համաձայնեցրին վարկի ծավալներն ու պայմանները: Ռ. Ալիեւն ասաց, որ կողմերը չեն քննարկել պարտքի վճարումը հետաձգելու հարցը: ԻՖ

Պաշտոնական

Հրանտ Բագրատյանը մեկնեց Փարիզ ու Լոնդոն

Եվրոպական բանկի վարչության հրավերով մայիսի 24-ին Ֆրանսիա մեկնեց Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, թե ՀՀ պատվիրակության կազմում են ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը, ՀՀ Գերագույն խորհրդի ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, ՀՀ կառավարության գործերի կառավարիչ Արմեն Խաչատրյանը, պաշտոնական այլ անձինք:

Մայիսի 26-ին Հրանտ Բագրատյանը Մեծ Բրիտանիայի կառավարության հրավերով կմեկնի Լոնդոն:

Լոնդոնում Հայաստանի պատվիրակությանը կմիանա ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանը: ■

Հայտարարություն

«Ֆիմա ՍՍ» ՍՊԸ-ն հրավիրում է աշխատանքի Կալինինգրադ քաղաքում բարձրորակ շինարարների հետեւյալ մասնագիտություններով.

1. աղյուսի պատշարներ
2. հյուսն-ատաղձագործներ
3. հարդարող երեսպատողներ
4. ներկարարներ

Աշխատավարձը պայմանագրային 80.000-100.000 ռուբլի:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 55.82.63, 57.45.50:

Կարգավորում

Ընդդիմությունը եռակողմ միջնորդության եւ հատկապես Թուրքիայի դեմ

Հայ ժողովուրդը պետք է միասնաբար ոչ ասի ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն ուղղված ցանկացած միջնորդության, որին որպես միջնորդ մասնակցում է նաեւ Թուրքիան: Սա էր երեկ Հայ հեղափոխական դաշնակցության գրասենյակում կայացած մամուլի ասուլիսում արտահայտված հիմնական միտքը, որն անցկացնում էր դաշնակցության կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ Ռուբեն Հակոբյանը: Խոսվեց այն մասին, որ դեռեւս մայիսի 4-ին հայտնի դարձավ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն ուղղված մի նախագիծ, որը թեեւ դրվեց շրջանառության մեջ, սակայն ընդամենը նախագիծ էր եւ կարող էր նաեւ վերջնական տեսք չստանալ: Եվ այնուամենայնիվ նախագիծը, որին վերջին պահին միացավ նաեւ ԵԱՀԽ-ն, իր վերջնական տարբերակում որեւէ էական փոփոխություն չկրեց, թեեւ Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղը հանդես էին եկել որոշակի առաջարկություններով: Համենայն դեպս, այդպիսին էր ՀՅԴ կարծիքը, թեեւ նախօրեին Հայաստանի առաջին փոխարտգործնախարար Ժիրայր Լիպարիտյանն իր հեռուստաելույթում հայտարարել էր, թե փաստաթղթում, որին Հայաստանը եւ Ղարաբաղը պետք է պատասխանեն մայիսի 26-ին, էական փոփոխություններ կան: «Մենք զարմացանք, երբ լսեցինք արտգործնախարարության այն հայտարարությունը, թե փաստաթղթում լուրջ փոփոխություններ կան», ասաց պրն. Հակոբյանը: Նրա կարծիքով, փաստաթղթի վերջնական տեքստում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 822 բանաձեւի ընդհանուր էությունը պահպանվել է: Ավելին, եթե այնտեղ խոսք էր գնում առանց նախապայմանների զինադադարի եւ տուժած շրջաններին մարդասիրական օգնության ցուցաբերումը չխոչընդոտելու մասին, ապա ներկա փաստաթղթում այդ մասին խոսք անգամ չկա:

ՀՅԴ-ն այն կարծիքին է, թե ներկա եռակողմ միջնորդությունը բացահայտորեն Թուրքիայի ծրագիրն է, եւ ղարաբաղյան հակամարտության խնդրում «միջնորդական առաքելությունների» տրամաբանությունը հուշում է, որ հաջորդ քայլը լինելու է այն, որ Թուրքիան միայնակ է հանդես գալու որպես միջնորդ, կամ, այլ կերպ ասած, միայնակ է իշխելու այդ շրջանի վրա: Եվ եթե հաշվի առնենք նաեւ այն հանգամանքը, որ այսօր Հայաստանի թերեւս ամենաազդեցիկ ընդդիմությունը մտավախություն ունի, թե Հայաստանի իշխանությունները եւ մասնավորապես նախագահը կարող են այո ասել փաստաթղթին, ապա պետք է կարծել, որ վիճակն իսկապես բավականին լուրջ է:

Տես էջ 4

digitised by A.R.A.R.@

Գյումրի

ԱՂԵՏԻ ԳՈՏՈՒ ԼՔՎԱԾ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԸ

Քառուխանդ փողոցում սլանում է ոստիկանական «ժիգուլին»: Ոչ մեկին չի հետապնդում, իրեն են հետապնդում: Մգացրած ապակիներով մոխրագույն «զոռ-վեցը» հասնում է ոստիկանական մեքենային, մեծ արագությամբ սալ փակում նրա ճանապարհը, ստիպում կանգնել, ապա մեքենայից դուրս են գալիս մի քանի կեռած-խմած տղաներ, ինքնազոհ հոռում ոստիկանների երեսներին ու անշտապ հեռանում: Այս ամենը դիմացի մայթի սեղանիկի շուրջ տեղված երիտասարդների նախանձոտ հայացքների ու հացի հերթի կանգնած կանանց հոգնած ու կիսաձայն կշտամբանքների ներքո: Սա Գյումրին է՝ աղետի գոտու «մայրաքաղաքը»:

Այս տարածքն այդպես էլ վերածվեց գոտի չդարձավ եւ երկրաշարժից չորս ու կես տարի անց էլ շարունակում է մնալ «աղետի գոտի»՝ լցված ու աղետյալ քաղաքին բնորոշ ավերակների կույտերով, կտրտված ծառերով, գիշերային խավար ու ամայի փողոցներով եւ այդ փողոցներում ավերակների վրա ռոնացող սոված շների ոհմակներով, ավտոմատային կրակահերթերով եւ դրանց ու շների ահից դպրոցների սակ կուչ եկած միայնակ անցորդների վախեցած սվերներով... Իհարկե, այս պատկերները ծանոթ են երեւանցիներին, բայց նա, ով ուզում է տեսնել, թե որն է իսկական լքվածությունն ու անտերությունը, կարող է գնալ Գյումրի, եւ դրանից հետո Երեւանը նրան պարզապես դրախտ կթվա: Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ հանրապետությունն այսօր փաստորեն բաժանված է երկու մասի՝ Երեւան եւ ոչ Երեւան, եւ այդ «ոչ Երեւան» մասում պատկերն ընդհանուր գծերով նույնն է. նույն բեւեռությունը, նույն անհեռանկարությունը, նույն բարձիթողի վիճակը եւ այլն: Բայց Գյումրին պարզապես շրջան չէ, այլ հանրապետության երկրորդ քաղաքը, եւ երբ ուզում ենք խուսափել քայլ առ քայլ քաղաք-պետության դառնալու անփառունակ հեռանկարից, պետք է ամեն կերպ փորձենք վերականգնել կորցրածը: Երգնկան երեսուն անգամ հիմնահատակ ավերվել է երկրաշարժից եւ նորից կառուցվել, աղետները մեզ համար նորություն չեն: Բայց երբ բազմաթիվ դժվարություններից հուսահատ հազարավոր գյումրեցիներ պարզապես թողնում-հեռանում են, իսկական աղետը դա է, եւ սա ավելի շատ հոգեւոր աղետ է: Ուստի պատահական չէ, որ Շիրակի թեմի փոխառաջնորդ Սեպուհ վարդապետի կարծիքով, այսօր Գյումրիի առջեւ ծառացած տասնյակ հիմնախնդիրներից ամենակարեւորը թերեւս փողոցների բարեկարգման խնդիրն է: «Փողոցներում կամ սոսկալի ցեխ է, կամ ահավոր փոշի, եւ տնից դուրս գալիս մարդիկ չեն կարող նույնիսկ գեղեցիկ հագնվել, ասում է նա, իսկ դա շատ վատ է ազդում մարդկանց հոգեվիճակի վրա: Ճիշտ է, կան հազար ու մի տնտեսական ու նյութական դժվարություններ, լույս չկա, գազ չկա, մարդիկ շարունակում են տնակներում ապրել եւ այլն, բայց ամենակարեւորը մարդկանց հոգեբանական վիճակն է: Պետք է աշխատել վերանայել մարդկանց ճնշվածության, բեւեռության ու անտերության հոգեվիճակը»:

Իսկապես, երեկոյան ժամը ութից հետո Գյումրին վերածվում է մեռյալ քաղաքի կամ ավելի ճիշտ՝ խավարի թագավորության, եւ լույս կարելի է տեսնել թերեւս միայն այն դեպքում, երբ ինչ-որ մեկը բարեհաճում է մի քանի ավտոմատային կրակահերթ արձակել, կամ երբ խորդուբորդ փողոցով կատաղի արագությամբ ինչ-որ մեքենա է սլանում՝ վախեցնելով թափառական շներին: Իհարկե, տներում երբեմն նաեւ էլեկտրականություն է լինում, բայց սա այնքան կարճ է տեւում եւ այնքան հազվադեպ երեւույթ է, որ չի փոխում քաղաքի ընդհանուր պատկերը: Երեւանում այն կարծիքը կա, թե տնտեսական դժվարությունները, գազի, լույսի բացակայությունը կապված են աղետի գոտու հետ՝ ամեն ինչ այնտեղ է ուղարկվում: Մինչդեռ իրականում Գյումրին աղետի գոտի է նաեւ այդ առումով: Հացի հերթերը ավելի երկար եւ ավելի տաժարելի, քան Երեւանում, շուկան ավելի թանկ, խանութները ավելի դատարկ (եթե դա հնարավոր է) եւ այլն: Բայց մարդիկ այստեղ սովորել են իսկապես «ընթացիկ» դժվարություններին եւ խոսում են միայն այն խնդիրների մասին, որոնք հնարավոր է լուծել: Գյումրիի ՀՕԱԿ «Վերածնունդ» ակումբի փոխատենադետ Արտուշ Մկրտչյանի խոսքերով, կան խնդիրներ, որոնք թե հանրապետության, թե քաղաքի իշխանությունները նույնիսկ ամենամեծ ցանկության դեպքում չեն կարող լուծել, բայց գոյություն ունեն այնպիսի պարզագույն խնդիրներ, ինչպիսիք են օրինակ փողոցների մաքրությունը, բարեկարգումը եւ այլն: «Մինչեւ երկրաշարժը մեր քաղաքն աչքի էր ընկնում իր մաքրությամբ, իսկ այժմ վերածվել է մի իսկայական աղբանոցի: Տրանսպորտի վիճակը նույնպես ահավոր է: Սեփական ավտոբուսներն աշխատում են ժամացույցի պես, իսկ պետական ավտոբուսներ վերջին անգամ տեսել եմ անցյալ տարվա դեկտեմբերի 7-ին եւ, եթե չեմ սխալվում, այս տարվա ապրիլի 24-ին: Փաստորեն աշխատում են միայն տրոլեյբուսները, այն էլ այնպիսի ծանրաբեռնվածությամբ, որ իսկապես կյանքի համար վտանգավոր է: Մի՞թե քաղաքի իշխանությունները վառելիք չեն կարող ճարել նույն տեղից, որտեղից մասնավորներն են ճարում, եւ ավտոբուսներ աշխատեցնել թեկուզ թանկ գնով: Նույնը փողոցների մաքրության առումով: Երբ միջոցներ չկան, թող դիմեն ժողովրդին: Վստահ եմ՝ գյումրեցիները կօգնեն: Վերջերս Գյումրիի «Ցայգ» հեռուստաընկերությունը դիմել էր ժողովրդին՝ խնդրելով օգնել: Մարդկանց գերակշիռ մեծամասնությունը չի նայում այդ ծրագիրը, բայց օգնում էին: Վերջին հաշվով, երբ գյումրեցիներն իմացան, որ դա իրենց քաղաքի մաքրության համար է, կօգնեն:

Փողոցների անբարեկարգ վիճակի մասին: Թող բոլոր մեքենա ունեցողներից շատ չէ, տարեկան մեկ կանիստր բենզինի փող վերցնեն, եւ հնարավոր կլինի շատ փողոցներ բարեկարգել: Վստահ եմ, որ երբ այդ ամենը հանձնարարվի մի գործարար մարդու, գործը գլուխ կգա: Այսինքն ամեն ինչ էլ հնարավոր է, պարզապես կազմակերպող է պետք:

Արտագաղթն ահավոր չափերի է հասել: Երբ այսպես շարունակվի, մի քանի տարի հետո Գյումրիում մարդ չի մնա: Եւ հեռանում են հիմնականում գործարար մարդիկ: Հեռանում են արտասահման, Ռուսաստան: Տարվա ամենալավ երջանն է, բայց որեւէ շինարարություն չի իրականացվում: Կառուցվում է միայն արվեստի ակադեմիան, եւ եթե չեմ սխալվում, նաեւ կոշիկի գործարանը: Այո, ահավոր խնդիրներ են, հանրապետությունը շատ ծանր վիճակում է, հասկանում ենք: Բայց գիտե՞ք, երբ թունելի վերջում լույս է երեւում, մարդիկ պատրաստ են դրան հասնելու համար դիմանալ ցանկացած զրկանքների, իմանալով, որ վաղ թե ուշ հասնելու են: Ես այդ լույսը չեմ տեսնում: Եւ մարդիկ զանգվածաբար հեռանում են: Սա ի՞նչ է, եթե ոչ մի ամբողջ քաղաքի ցեղասպանություն»:

Երկրաշարժից անմիջապես հետո, երբ Գյումրիում էի, թեեւ անտանելի հարվածից դեռեւս կարկամած էր, բայց մարդկանց աչքերում կյանք կար: Հիշու՞մ եք, իրենք իրենց գլխին եկած դժբախտության վրա ինչքան անեկդոտներ էին հորինում: Այս անգամ մարդիկ ավելի գլխիկոր էին եւ ավելի հուսահատ: Եւ ում հետ էլ զրուցում էիր, ամենաշատը տրտնջում էին այն բանից, որ Գյումրին քայլ առ քայլ վերածվել է գավառի, եւ այն էլ այնպիսի գավառի, որի վրա, իրենց ասելով, հանրապետության իշխանությունները թքած ունեն: Ճիշտ է, կիսավեր շենքերի եւ տնակների պատերին այստեղ-այնտեղ կավիճով գրված «Լենին, հեռացիր, կեցցեն կոմունիստները» գրությունները ավելի շատ գյումրեցիների ավանդական սրամտության արտահայտությունն են եւ հազիվ թե ճիշտ արտահայտեն ժողովրդի իսկական դիրքորոշումը, այնուամենայնիվ քաղաքի իսկապես անմխիթար վիճակը եւ մարդկանց լարված ու ջղային դեմքերը վկայում են այն զայրացած սպառնալիքի մասին, որը մեկ անգամ արդեն պայթեց Գյումրիում եւ ոչինչ չփոխեց:

... Գիշերային քաղաքի խավար փողոցում լսվեց հերթական ավտոմատային կրակահերթը, որին հաջորդեց շան կաղկանձ: Փողոցով անցնող հասուն ու հենց անցորդներից մեկը քթի տակ ծիծաղեց. «Վաղը շուկայում էլի շան միս են ծախելու»: Ի՞նչ էր դա, դաժան կատա՞կ, թե...

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Գյումրի-Երեւան

Հերթական խորհրդակցությունը Հայաստանում Մայիսի վերջին Երեւանում տեղի կունենա Սեւ ծովի ավազանի երկրների տնտեսական համագործակցության աշխատանքային խմբերի հերթական խորհրդակցությունը:

Հայաստանի ֆինանսավորման հարցերին նվիրված խորհրդակցություն Մայիսի 26-ին Փարիզում տեղի կունենա Մեծ յոթնյակի երկրների խորհրդակցությունը, որը նվիրված կլինի Հայաստանի ֆինանսավորման հարցերին: Այդ մասին հաղորդեց Հայաստանի կառավարության ծանուցի կենտրոնի ղեկավար Վլադիմիր Սանոյանը: Նա հաղորդեց նաեւ, որ հանդիպմանը ներկա կլինեն Շվեդիայի, Շվեյցարիայի, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ներկայացուցիչները:

Միջազգային ժողովուրդների ներկայացուցիչները կհանդիպեն Բելգրադում Հուլիսի կեսերին Բելգրադում տեղի կունենա մերձավոր ժողովուրդների համագործակցության կազմկոմի հերթական նիստը: Ինչպես հայտնի է, համագործակցությունը ընդգրկում է 12 երկրների ոչ կառավարական կազմակերպություններ:

ՆԵՊԱ

Նախատեսվում է առեւտրատնտեսական համաձայնագրերի ստորագրում Մերձբալթիկայի հանրապետությունների հետ Ինչպես հայտնի է դարձել ՆԳ նոյան տարած գործակալությանը ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունից, մայիսի 25-27-ը կկայանա ՀՀ եւ Մերձբալթիկայի հանրապետությունների միջեւ առեւտրա-տնտեսական համաձայնագրերի ստորագրումը:

ՆՏ

Ջավախք

ՋԺՇ-ն փորձ է անում վերածնվել

«Ջավախք» ժողովրդական շարժումն» Ախալքալաքում գործող հասարակական կազմակերպություններից քիչ թե շատ աչքի ընկնողն է: Այն ստեղծվեց 1988 թվականի Հայոց ազգային շարժման օրերին: Իսկ այն պահից, երբ շարժման նախագահ Սամվել Պետրոսյանը իր թիմով անցավ իշխանության գլուխ, ՋԺՇ-ն դարձավ ավելի գործող թույլ կազմակերպություն: Իսկ իր գործունեության ընթացքում այդ կազմակերպությունն ընդհանրապես ժողովրդականություն չվայելեց: Չնայած այդ ամենին, ՋԺՇ-ն այսօր ոտքի կանգնելու եւ ժողովրդականություն վայելելու փորձեր է անում:

Դրա վառ ապացույցը ապրիլին տեղի ունեցած «Ջավախք» ժողովրդական շարժման» 3-րդ կոնֆերանսն էր, որտեղ հույս հայտնվեց, որ շարժումն իր մեջ կրկին ծավալվելու ուժ կգտնի: Իսկ կոնֆերանսից մի քանի օր անց ՋԺՇ-ի նոր նախագահ ընտրվեց Խաչատուր Մամիկոնյանը, որը շարժման թվով երրորդ նախագահն է:

ՄՒՍԱՔ ԹՈՐՈՍՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Ջավախք

Գյուղ

Ներքին Խնձորեսկը կարոտ է աջակցության

Գորիսի շրջանի Ներքին Խնձորեսկը տեղացիներն անվանում են Թագու գյուղ: Ֆրանսիական ՇԵՆ կազմակերպության ներկայացուցիչները նախատեսել են կառուցել այստեղ նոր թաղամաս. բնակելի 12 շենք, մանկապարտեզ, առեւտրի օբյեկտներ, երիտասարդության հանգստի կենտրոն: Ֆրանսիացիների հովանավորությամբ կառուցվող առաջին բնակելի շենքն ավերվեց ականի պայթյունից:

– Նոր ստեղծվող բնակաիֆի նման է մեր գյուղը, ասում է Ներքին Խնձորեսկի տնօրեն, երկրապահ ջոկատի հրամանատար Սուրիկ Բեգլարյանը: Նոր-նոր տնավորվել էինք, թշնամին քառուխանդ արեց գյուղը: 15 տնտեսություն հանգրվան չունենալու պատճառով ժամանակավորապես հեռացան գյուղից: Մյուսները, որոնք ավելի ամուր էին կառչել սեփական հողից, մնացին գյուղում: Ու երկրապահի տղաներն աշխատել պարտավորվեցին մնացողների ճակատագրի առաջ:

Քանի-քանի անգամ է թշնամին փորձել հրի մատնել գյուղը: Բայց տղաներից յուրաքանչյուրը մեկական ակյան է, եւ յուրաքանչյուր առաջխաղացում կասեցվել ու կկասեցվի մեր կյանքի գնով»:

Գյուղի տնօրեն-հրամանատարը պատմում է, որ գյուղում մշակվել է 100 հեկտար հողատարածք, 150-ը մնացել է անմշակ:

– Մի բան եմ միայն խնդրում. գյուղացին միայնակ չզգա, իմանա, որ իրենց հոգսերով զբաղվող կա: Մեր երեխաները, որ դպրոց ու մանկապարտեզ են հաճախում Վերին Խնձորեսկում, վառելիքի պակասի պատճառով մնում են գյուղում: Աշխատավարձը վճարելու համար փող չկա: Գյուղն ավերված է 60-70 տոկոսով: Այն գործում է «Հայանասնահամալիրի» ենթակայությամբ: Մեր աչքի առաջ թշնամին դիրքավորվում է, կենդանի ուժ է կուտակում, բայց, կրկնում եմ, դրանք բոլորը դեմ են առնելու մեր տղաների ականապատված հերոսությանը:

Հ. Բ.

> *Մայիսի 27-ին, Թալինի շրջանի Աշնակ գյուղում Գեւորգ Չաուշի տուն-թանգարանում բացվելու է ցուցահանդես նվիրված առաջին ֆիդայի Արաբոյի նահատակման 100-ամյակին:*
>
> Կազմակերպողները՝ Երվանդ Սեբյան (Սինե Սեբո) եւ Ջանորսյան Միրզոյան: Բացումը ժամը 12:00-ին:

Կյանք

Բուլղարիան Հայաստանում

Մայիսի 20-ին Երեւանում, AOKC-ի շենքում տեղի ունեցավ միջոցառում նվիրված մայիսի 24-ին, Հայաստան-Բուլղարիա նորաստեղծ միության նախաձեռնությամբ: Մայիսի 24-ը սլավոնական գրերի ստեղծողներ Կիրիլ եւ Մեթոդի եղբայր առաքյալների տոնն է, որը Բուլղարիայում ամեն տարի նշվում է մեծ շուքով:

Միջոցառմանը ներկա էին Երեւանի օտար լեզուների Բրյուսովի անվան մանկավարժական ինստիտուտի աշխատակից, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Էդուարդ Գրիգորյանը, Հայաստանի հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրի տեղակալ Հովհաննես Այվազյանը, Հայաստանի Ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանը, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Կարո Զինկալյանը, պատմական գիտությունների դոկտոր Ջոհրաբ Ղասաբյանը, բուլղարացի ռեժիսոր Ցվետանա Պասկալեւան, Հայաստանում սովորող բուլղարահայ ուսանողները եւ այլ հյուրեր:

Բացման խոսքով հանդես եկավ AOKC-ի նախագահներից Լավրենտի Բարսեղյանը, դրանից հետո Էդուարդ Գրիգորյանը ներկայացրեց «Կիրիլը եւ Մեթոդին քաղաքակրթության առաքյալներ» թեմայով իր ելույթը:

Զեկուցումով հանդես եկավ Հովհաննես Այվազյանը, ներկայացնելով «Բուլղարագիտությունը հայկական հանրագիտարանում» թեմայով ելույթը: Այնուհետեւ խոսեցին միջոցառմանը ներկա հյուրերը, դրվատելով համալսարանական ժեսկույթի սկզբնավորման դերը: Հանդիսավոր նիստին ելույթ ունեցավ բուլղարահայ վեստրանների երգչախումբը, կատարելով հայկական եւ բուլղարական երգերով կազմված ծրագիր: Միջոցառումը եզրափակվեց ռեժիսոր Ցվետանա Պասկալեւայի խոսքով, որում իր շնորհակալությունը հայտնեց ներկաների եւ Հայաստանի ժողովրդի ջերմ եւ անկեղծ զգացմունքների համար:

ՆԱԶԵԼԻՆԱ ԳԱԼՍՅԱՆ

Բարեգործության հասցեները պետք է համակարգվեն

Հայաստանում այսօր երկու հարյուրից ավելի բարեգործական կազմակերպություններ են գրանցված: Նրանցից յուրաքանչյուրը հնարավորությունների շրջանակներում որոշակի օգնություն է մատուցում սոցիալական անապահով վիճակում գտնվող մարդկանց եւ ընտանիքներին:

Սակայն միմյանցից առանձնացված գործելը հանգեցրել էր նրան, որ մարդասիրական այդ աջակցությունը հավասարաչափ չի բաշխվում, եւ բազմաթիվ աղբյուրներից օգտվողների կողքին հիշ չեն նրանք, ովքեր անտեսվում են:

Որոշակի ինչ-որ ձեւով կարգավորվի այս ոչ նորմալ վիճակը, մայիսի 22-ին աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարության, Երեւանի Խորհրդի, «Արցախ» ա/մ-ի եւ Ուղղափառություն նախաձեռնությամբ կույրերի միության դահլիճ էին եկել հանրապետության բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

Խնդիր էր դրված ստեղծել մի նոր միություն, որը պետք է համակարգի մարդասիրական սուբյեկտների մասին ինֆորմացիան եւ պաշտպանի բարեգործների ընդհանրական շահերը: Նպատակը հավանության արժանացավ եւ համապատասխան փաստաթղթերը մշակող եւ հաջորդ հանդիպումը նախապատրաստող հանձնախումբ ստեղծվեց:

ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մոսկվայի հայկական դպրոցի եւս մեկ տարին

Մոսկվա, 24 մայիս, Սնարք Կիրակի օրը ուսումնական հինգերորդ տարին հանդիսավոր համերգով եզրափակեցին հայկական կիրակնօրյա դպրոցի 100-ից ավելի աշակերտները, որը գործում է Մոսկվայում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչության առընթեր: Համերգն անցկացվել է Մոսկվայի Բազմազգ դպրոցում: Հյուրերի եւ ծնողների ներկայությամբ աշակերտները երգեցին, պարեցին, ցուցադրեցին տեսարան Հովհաննես Թումանյանի «Մի կաթիլ մեղրից»: Հայ երեխաների առջեւ ելույթ ունեցավ Գյումրի քաղաքի «Հուսո բոլոլ» խումբը: ■

Ընդդիմությունն եռակողմ...

Սկիզբը էջ 1 • 2

Բոլոր դեպքերում ՀՅԴ-ն արդեն իսկ միջոցառումներ է ձեռնարկում ինչպես հայտնի է, մայիսի 21-ին բողոքի ցույց է կազմակերպել Հայաստանում ԱՄՆ եւ Ռուսաստանի դեսպանատների առաջ, խոկ այսօր մտադիր է մեծ հանրահավաք կազմակերպել նույնպես ունենալով ժողովրդի ձայնը հասցնել իշխանություններին: Ի դեպ, պրն. Հակոբյանը տեղեկացրեց, թե Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի պաշտոնակատար Քեռ Փրայսի հետ հանդիպման ժամանակ վերջինս խոր մտահոգություն է հայտնել դեսպանատան առջեւ բողոքի ցույցի առթիվ եւ այն կապակցությամբ, որ Հայաստանը, չնայած ԱՄՆ-ից ստացվող մարդասիրական մեծ օգնությանը, այնուամենայնիվ բողոքում է. մանավանդ որ, ըստ դեսպանի, Հայաստանի իշխանություններն ինչ-որ տեղ արդեն համաձայն են փաստաթղթին: Մի կողմ թողնելով մարդասիրական օգնության բավականին անդյուրաշարժ այս մեկնաբանությունը, ուզենք միայն, որ հազիվ թե որեւէ հայաստանցի եւ առավել եւս ղարաբաղցի ցանկանա նման օգնություն ստանալ իր ողնաշարի վրա ճնշում գործադրելու գնով: Ինչեւէ:

Հայաստանի պատասխանն «իր վզին փաթաթած» փաստաթղթին կարող էր եւ էական նշանակություն չունենալ, եթե Ղարաբաղը դիտվեր որպես իրավահավասար կողմ եւ մերժեր փաստաթուղթը: Բայց ՀՅԴ ներկայացուցչի խոսքերով, նախ Ղարաբաղը չի դիտվում որպես իրավահավասար կողմ (փաստաթղթի Ղարաբաղ ուղարկված օրինակը պարզապես հասցեագրված է «Ստեփանակերտ»), եւ երկրորդ Հայաստանն այսօր որոշակի ճնշում է գործադրում Ղարաբաղի վրա, եւ կարող է ստացվել այնպես, որ վերջինս նույնպես այդ սափ փաստաթղթին:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի դիրքորոշմանը, ապա պրն. Հակոբյանն այն կարծիքը հայտնեց, թե Ռուսաստանն այնքան էլ մեծ համաձայնություն չի դրսեւորի ծրագրի իրականացման խնդրում: Իսկ բուն ծրագիրը, ըստ նրա, նպաստում է ոչ թե խաղաղության հաստատմանը, այլ պատերազմի ընդլայնմանը:

Մի խոսքով, այսօրվա հանրահավաքը եւ վաղվա մեր պատասխանը ցույց կտան, թե ՀՅԴ-ն ունի՞ արդյոք բավարար հեղինակություն ազդելու Հայաստանի որոշման վրա, թե՞ սա այն եզակի դեպքերից մեկն է, երբ իշխանություններն ընդդիմության հաղթանակն իրավամբ կարող են նաեւ իրենցը համարել՝ դրանով իսկ միջազգային հանրության առաջ եւս մեկ անգամ ներկայանալով որպես իսկական ժողովրդավարներ:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մոլդովայում նվազագույն սպառողական բյուջեն կազմում է 16 հազար ռուբլի: Հանրապետության անկախ արհմիությունների ֆեդերացիայի բնակչության տնտեսական եւ սոցիալական պաշտպանվածության վարչության մասնագետների հաշվարկներով, մեկ մարդու համար անհրաժեշտ է ամսական 10 հազար 700 ռուբլի (ապրիլի 1-ի գներով) սննդամթերք ձեռք բերելու համար: Մնացած դրամը (5 հազար 300 ռուբլի) ծախսվում է արդյունաբերական ապրանքների, վառելիքի, դեղորայքի, կոմունալ ծառայությունների համար: Ներկայումս Մոլդովայում նվազագույն աշխատավարձը 3 հազար ռուբլի է, նախկին խորհրդային հանրապետությունների ամենացածր ցուցանիշներից մեկը: **ԻՏ**

Սամարայի վայակազմն արգելել է խորովածի փողոցային առեւտուրը: Այսուհետեւ թույլատրվում է այն վաճառել միայն սրճարաններում, ճաշարաններում, ռեստորաններում, որտեղ պահպանվում են սանիտարական բոլոր կանոնները: Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին հաղորդեցին քաղաքի վարչակազմում, այդ քայլը պայմանավորված է նրանով, որ վերջին ժամանակներս այստեղ արձանագրվել են փողոցային առեւտրականների պատրաստած խորովածի պատճառով թունավորումների բազմաթիվ դեպքեր: **Սնարք**

Արենք, 24 մայիս, Սնարք: Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրվան, մայիսի 28-ին էր նվիրված Հայաստանի նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանի ելույթը, որը տեղի ունեցավ մայիսի 23-ին Արենքում, հայ համայնքի առջեւ:

Ինչպես Հունաստանի մայրաքաղաքից հաղորդում է Սնարքի թղթակիցը, վերլուծելով Հայաստանի այսօրվա իրավիճակը, Րաֆֆի Հովհաննիսյանը զուգահեռներ անցկացրեց պատմական անցյալի հետ: Մասնավորապես նա նշեց, որ Հայաստանի պետականության կազմավորումը կրկին ուղեկցվում է երջանում ռազմաքաղաքական լարվածությամբ, որի հետեւանքով Հայաստանը տարիներ շարունակ գտնվում է տնտեսական շրջափակման օղակում:

Ուժեղացել է արտագաղթը. երկրից հեռանում են ոչ միայն Ղարաբաղից եւ Ադրբեջանից եկած եւ աննկարագրելի վիճակում հայտնված գաղթականները, երկրաշարժի գոտու բնակիչները, այլեւ բոլոր նրանք, ովքեր այլեւս ի վիճակի չեն դիմանալու կյանքի դժվարություններին, որոնք կապված են ինչպես հանրապետության տնտեսության մեջ, այնպես էլ սոցիալական կեցության բոլոր ոլորտներում տիրող աննկարագրելի անկման հետ:

Այդ երեւույթը, նշեց Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, սպառնում է վերածվել համազգային աղետի, մանավանդ, որ առաջին հերթին հայրենիքը թողնում են ուսկյալ մասնագետները, այն մարդիկ, որոնք ընդունակ են լիարժեք մասնակցություն: Սակայն, շարունակեց Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, դրա համար պատասխանատու են Հայաստանի ներկայիս իշխանությունները, որոնք չկարողացան ապահովել իրենց համաքաղաքացիների կենսագործունեության համար անհրաժեշտ պայմաններ:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՉՊԵՏՔ Է ՎԵՐԱԾԻ ՀԱՎԵՐԺԱԿԱՆ ԹՇՆԱՄԱՆՔԻ

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը շրջագայում է գաղութներում

Այնուհետեւ նախկին նախարարը նշեց, որ համապատասխան օրենքների բացակայությունը սփյուռքահայերին թույլ չի տալիս վերադառնալ նախնյաց երկիր: Ավելին, սահմանադրության քննարկվող նախագծում ընդգրկվում է կանխակալ վերաբերմունք արտասահմանի հայության հանդեպ: «Անթույլատրելի է, երբ Հայաստանի իշխանավորները սփյուռքը դիտում են լոկ որպես լիքը քսակ, իսկ արտասահմանի հայերին՝ որպես երկրորդ կարգի քաղաքացիներ պատկանելություն ունեցող, բայց որեւէ իրավունքից զուրկ մարդկանց: Հայաստանը համայն հայության հայրենիքն է, եւ նրանք բոլորը պետք է օգտվեն միատեսակ իրավունքներից: Այս սկզբունքի որեւէ խախտում անթույլատրելի է եւ պետք է դատապարտվի», ընդգծեց Հովհաննիսյանը:

Գնահատելով Հայաստանի այսօրվա իրադրությունը, նա այն միտքը հայտնեց, թե տնտեսական անկումն այսքան խոր չէր լինի, եթե ժամանակին իշխանատենչ «հեղափոխության լիդերները» արդյունաբերության նպաստակայալ փլուզում չիրականացնեին:

Ղարաբաղի հակամարտության առնչությամբ Րաֆֆի Հովհաննիսյանն ասաց. «Որպեսզի քաղաքական հակասությունների պատճառով ծագած պատերազմը չվերածվի երկու ժողովուրդների անհաղթահարելի թշնամանքի, հարկավոր է բացառել ռազմական գործողություններով ուղեկցվող ամեն մի բռնություն եւ կամայականություն խաղաղ բնակիչների հանդեպ: Իմ խորին համոզմամբ, այս պատերազմում հաղթողներ չեն լինի, քանզի չի կարող հաղթանակ կոչվել ռազմական այն հաջողությունը, որը ձեռք է բերվել հարեւանի արյան գնով, նրան հավերժական թշնամի դարձնելու գնով: Այս պատերազմը կարող է ունենալ միայն մեկ տրամաբանական ավարտ. Հայաստանի եւ Ադրբեջանի կողմից Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ճանաչումը: ԼՂՀ միջազգային ճանաչումը հետաձգելու ամեն մի օրը հանգեցնում է ինչպես հայ, այնպես էլ ադրբեջանական ժողովուրդների նոր ողբերգություններին»:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը զուգահեռ անցկացրեց Հարավսլավիայի եւ Ղարաբաղի հակամարտությունների միջեւ: Նրա կարծիքով, երկու պատերազմներն էլ դարձել են երկու բռնակալների՝ Ստալինի եւ Տիտոյի քաղաքականության հետեւանքը, որոնք սահմանների կամայական վերաձեւմամբ ծգտում էին մի ժողովրդին պատժել ապրելու օտար երկրում, օտար ժողովրդի հետ:

Աթենքում ունեցած ելույթով Հայաստանի նախկին արտգործնախարարն սկսեց իր ուղեւորությունը Հունաստանում, Կիպրոսում, Կանադայում, ԱՄՆ-ում եւ Ավստրալիայում որպես անկախ քաղաքագետ: Դիտորդների կարծիքով, այդ երկրների հայ համայնքները Րաֆֆի Հովհաննիսյանին հիմնական օգնությունը ցույց կտան մոտ ժամանակներս նրա հիմնելիք «Քաղաքական եւ ռազմավարական հետազոտությունների հայկական կենտրոնին» աջակցող հիմնադրամի ստեղծման գործում: ■

Իրան

1993 թ. ապրիլի 28-ի վաղ առավոտյան Թեհրանի հայոց թեմի բարեխնամ առաջնորդ գերշ. Տ. Արտակ Ս. արք. Մանուկյանը մեկնեց Իրանի երկրաշարժից տուժած Ռուդբար երջանը, ուր Միջինարեւելյան եկեղեցիների խորհրդի կողմից հիմնվել էին 7 դպրոցներ: Սրբազան հոր այցելության նպատակն էր կառուցված դպրոցների բացումը կատարել:

Սրբազան հոր այցելության ժամանակ ընկերակցում էին Իրանի Իսլամական խորհրդարանում հյուսիսային իրանահայության պատգամավոր պրն. Վարդան Վարդանյանը, արժ. տ. Ռուբեն ք.հն. Հայրապետյանը, հայ ավետարանական եկեղեցու առաջնորդ վերապատվելի Թադեոս Միքայելյանը, թեմական խորհրդի ներկայացուցիչ պրն. Նորայր Եաղուբյանը եւ Միջինարեւելյան եկեղեցիների խորհրդի ներկայացուցիչը Իրանում:

Ֆարիմանի դպրոցի այցելությունից հետո սրբազան հայրը թողեց դպրոցը եւ ճանապարհվեց դեպի անտառախիտ մեկ ուրիշ գյուղական դպրոց: Էսբաղջան գյուղի Շահիդ Սադեղփուր նորակառույց եւ արդիական դպրոցի առջեւ ջերմ ընդունելություն տեղի ունեցավ աշակերտության, ծնողների, տեղական ու պետական կրթական պաշտոնյաների կողմից:

Սրբազան հայրը կրոնական հատուկ արարողությամբ օրհնեց դպրոցը, ապա ներկաներից մեկը բերեց Ղուրանից մի քանի այաներ, եւ ապա սրբազան հոր ձեռքով կտրվեց եռագույն երիզը, որով պաշտոնապես բացվեց Էսբաղջան գյուղի Շահիդ Սադեղփուր դպրոցը, բուն ծափահարությունների տարափի տակ: Բացման արարողությանը ներկա էին նահանգապետը ու այլ պետական անձնավորություններ:

Արտահայտվելով Ռուդբար երջանի կրթադաստիարակչական հիմնարկի պատասխանատու պրն. Նուրար Արբաղին, ուսուցիչներից Ահմադփուրը եւ ամբողջ երկրի դպրոցների բարենորոգման եւ սարքավորման պատասխանատու նարտարապետ Բոնիանյանը, որոնք բոլորն էլ իրենց խոսքերում շնորհակալություն էին հայտնում հայերի բարեգործությունից:

Ռուդբարի աղետյալ գոտում կառուցված դպրոցների բացումը կատարեց սրբազան հայրը

Դպրոցները կառուցվել են Միջին Արեւելքի եկեղեցիների կողմից

Այնուհետեւ խոսեց գերշ. սրբազան հայրը, որը մասնավորապես ասաց. «Քիչ առաջ աղոթքով բացումը կատարեցինք այս դպրոցի եւ Աստծո օրհնությունը հայցեցինք, որպեսզի այլեւս ոչ մի տեղ բնության արհավիրքի զոհ չդառնան մարդիկ ու շենքեր, լինի դա երկրաշարժ եւ կամ հեղեղը: Բարեգործությունը մարդասիրական արտահայտություն է: Ինչպես գիտեք, տարիներ առաջ, երբ Հայաստանում երկրաշարժ պատահեց, Իրանի Իսլամական Հանրապետության օժանդակություն ցուցաբերեց եւ օդանավեր տրամադրեց եւ Իրանից օժանդակություն տեղի ունեցավ. երբ մի տեղ ցավ կա, վիշտ կա, այնտեղ նաեւ զգացումների, մարդասիրական արտահայտություն գոյություն ունի:

Այստեղ կառուցված յոթ դպրոցները Միջին Արեւելքի քրիստոնյաների խորհրդի կողմից է, որի կարեւոր անդամն է նաեւ Հայ եկեղեցին: Մենք քիչ առաջ նաեւ աշխարհին օրինակ տվեցինք, որ իսլամը եւ քրիստոնյան կողք-կողքի կարող են ապրել, կարող են համերաշխ եւ կարող են նաեւ միմյանց օգնել, որովհետեւ Իրանի մեջ քրիստոնյա փոքրամասնությունը դարերի անցյալ ունի, եւ հայերը անբաժանելի մասն են այս երկրի: Կրոնը մարդասիրության օրինակ է տալիս եւ քարոզում է, որ մարդիկ մեկը մյուսին օգնեն եւ օժանդակեն, եւ կրոնը պատրվակ չդառնա միմյանց ատելու եւ մասնավորապես պատերազմելու եւ կոտորելու, եւ նրա համար մենք այսօր դատապարտում ենք նաեւ Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի մեջ տեղի ունեցող կրոնի անունով պատերազմը:

Ժողովրդային խոսքն ասում է, ով որ դպրոց է բացում, բանտի դուռն է փակում, որովհետեւ դպրոցի մեջ վաղվա սերունդն է դաստիարակվում, վաղվա իսլամական Հանրապետության սերունդը դպրոցի մեջ է դաստիարակվում, նրանք ուսում են ստանում, նրանց նկարագիրն է կազմվում եւ այս կերպով բարի, ազնիվ եւ լավ քաղաքացիներ են կրթվում եւ նրանք իրենց հերթին վաղը պիտի դառնան այս երկրի համար օգտակար անձնավորություններ:

Ասված օրհնի Իրանը, Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը եւ Իրանի ժողովրդին բարգավաճ պահելու համար:

Շնորհակալություն նաեւ Միջինարեւելյան Քրիստոնեական խորհրդին, որ այս օժանդակությունը կատարեց», եզրափակեց սրբազան հայրը:

Սրբազան հոր խոսքից հետո եղան դարձյալ շնորհակալական արտահայտություններ եւ ապա տեղի պատասխանատուների կողմից նվերներ տրվեցին սրբազան հորը, պրն. Վարդանյանին, Միջինարեւելյան եկեղեցիների խորհրդի ներկայացուցչին եւ տեղի մի քանի պատասխանատուներին: ■

Պայթած ռումբի տպավորություն, թե՞ լրիվ թողտվություն

ՀՀՇ կուսակցության ղեկավար ՏԵՐ ՀՈՒՍԻԿ ԼԱԶԱՐՅԱՆԻ կարծիքով. «Բոլոր վիճելի հարցերը պետք է լուծվեն քաղաքակիրթ ձեւով դատարանով»:

– Տեր Հուսիկ, որքան գիտեմ, ՀՀՇ-ն դասվում է ձախակողմյան ազատական կուսակցությանը: Դատելով ըստ մի քանի երեւույթների, կարելի է համարել, որ ՀՀՇ-ՀՌԱԿ հարաբերությունները դասավորվում են ոչ միանշանակ: Սկզբում տեղի ունեցավ ռամկավարների ղեկավար պարոն Միրզախանյանի ձերբակալությունը, իսկ այժմ էլ դատն է: Այնինչ ՀՌԱԿ-ն ավանդաբար համարվում է առավել ազատամիտ կուսակցություն, որին երբ մի բանում էլ մեղադրել են, ապա միայն իշխանությունների հանդեպ «չափազանց օրինապահության» մեջ: Ո՞րն է հարաբերությունների նման սրման պատճառը: Այն արդեն դառնում է կայուն գի՞ծ, ուղղություն, թե՞ դա այլ մի բան է:

– Դուք ճիշտ եք. խնդրի տրամաբանությամբ մեր կուսակցությունները պետք է որ առանձնապես մոտիկ լինեն: Չէ՞ որ նույնիսկ մեր տնտեսական ու սոցիալական ծրագրերը շատ բաներում նույնական են: Բայց: Առաջին նրանց ելույթները: Դա միակ կուսակցությունն է, որ ՀՀՇ-ին անվանում է խմբավորում, մարդկանց խումբ, բայց՝ ոչ: Դա բարոյական չէ: Ավելին, նրանց քաղաքական հաշվետվությունում ասվում է, որ ՀՀՇ-ն միավորել է հանցագործ կլանների, սերտաճել մաֆիայի հետ: Սա լուրջ վիրավորանք է: Պետք է կամ ապացուցել դրա հիմնավորվածությունը, կամ դրա համար պատասխան տալ: Ըստ իս, եթե նրանք համոզված են, որ ՀՀՇ-ն սերտաճել է հանցագործ աշխարհի հետ, ապա հարկավոր էր ոչ թե այդ մասին հայտարարել, այլ մեզ դատի տալ: Վերջիվերջո, կառավարող ապարատի մեծ մասը, որը մեղադրվում է կաշառակերության մեջ, բաղկացած է նախկին կոմունիստներից: Ի դեպ, ՀՌԱԿ-ում նույնպես դրանք շատ են: Ի՞նչ է, սրանից համապատասխան եզրակացությու՞ն հանգենք:

Եկեք ոչ մի բան չհենգափոխենք. այս պատմության մեջ ոչ քաղաքական, ոչ էլ միտումնավոր կանխակալություն չկա: Ավելի շուտ սա իրական հարց է եւ որոշակի անձանց ինքնասիրության խնդիր:

– Միգուցե սրման պատճառը Միրզախանյանի անձի մե՞ջ է: Ամեն դեպքում, համադրելով միջադեպերը, կարելի է հանգել նաեւ այսպիսի եզրակացության: Այլապես ինչու ՀՌԱԿ-ը, այլ, ասենք, ոչ թե ԱԻՄ-ը, ՀՅԴ-ն կամ կոմունիստները:

– Ես դրա համար եմ ցնդում, որ կա տարբերակ այն մասին, որ աստիճանաբար կուսակցությունների նսեմացման փորձեր են արվում, իսկ որպեսզի դա աչքի չզարնի, սկսել են առավել օրինաչափից: Ցանկության դեպքում դա կարող է դառնալ կոնցեպցիա. բավական է հիշել, թե ինչպես մեկնաբանվեց «դաշնակների հարցի շուրջ» նախագահի անցյալ տարվա ելույթը: Այսինքն, պահանջվում է հակառակ սանկցիա, իսկ նույնպես...

Հավաստացնում եմ, որ այս միջադեպի մեջ ոչ մի հատուկ դիտավորություն, գերնպատակ չկա: Կրկնում եմ, դա զուտ իրավական պահ է. վիրավորանք է հասցված, ավելին, լուրջ մեղադրանք, եւ գործին հարկավոր է տալ իրավաբանական համապատասխան ընթացք: Վերջիվերջո, երբ որեւէ նախարարություն, ասենք ՆԳՆ, ինչ-որ խախտումներ է կատարում, հո չի՞ կարելի դա կապել կուսակցության հետ միայն նրա համար, որ գերատեսչության ղեկավարը դրան է պատկանում: Չի կարելի ապավելապես, քանի որ մարմիններն

ապաքաղաքականացված են եւ ոչ մի կերպ չեն կարող ներքաշվել ՀՀՇ-ի ոտնձգումներին:

– Քանի որ ավելի շուտ ինքներդ այս ժողովից դուրս եկաք, ապա թույլ տվեք տալ հաջորդ հարցը: Հանրապետական նախարարներից ոչ մեկը, այդ թվում նաեւ պարոն Սիրադեղյանը, մեկ անգամ չէ, որ բարձր ամբիոններից, մամուլում պաշտոնապես հայտարարել են, որ մեզ մոտ ամեն բան չէ, որ այնպես հարթ է, ինչպես որ ցանկալի է: Եւ հանցագործությունն է աճում, եւ կաշառակերությունը, եւ մաֆիան է ամրանում: Ինչո՞ւ նրանց հայտարարությունները այդքան սուր արձագանք չստացան, ինչպես մի-երկու արտահայտությունը ռամկավարների հավաքույթյան մեջ:

– Ոչ, խնդիրը լիովին այլ է: Ախր մենք նույնպես չենք ժխտում, որ մեր հասարակությունն անառողջ է: Սակայն դա ժամանակի ու միջոցների հարց է: Դա պետական խնդիր է, այլ ոչ թե կուսակցական: Մեղադրանքը կարելի է հասցեագրել պետությանը, սակայն ամենեւին էլ ոչ կուսակցությանը: Ախր ստացվում է, որ մենք՝ ՀՀՇ-ն, այսօր հանցագործ կլանն ենք: Ահա թե որն է մեխը:

Երբ վաղը ռամկավարներից ինչ-որ մեկը պետական կամ կուսակցական բնագավառում հանցագործություն կատարի, մենք հո չենք ասելու, թե ահա տեսեք, սա հանցագործների կուսակցություն է: Նրանք հենց այդ են արել: Այնպես որ, հարցն այդ է, այլ ոչ թե աբստրակտ՝ կա թե չկա հանցագործություն կամ դրա աճը: Կա: Եւ դրա դեմ պետք է պայքարել: Դա պետք է անեն եւ ՀՀՇ-ն, եւ ՀՌԱԿ-ը, եւ մնացած բոլոր կուսակցությունները:

– Այո, համաձայն եմ, որ հանրապետությունում իրադրությունը թեթեւ չէ: Իսկ արժե՞ այսպիսի փուլում աղմուկ-աղաղակ բարձրացնել մի հայտարարության շուրջ, որն իրականում պայթած ռումբի տպավորություն չի գործում: Նման կարգի խոսակցություններ ամենուր վարվում են: Նման կարգի հայտարարություններ դեռեւս բազմիցս անում են տարբեր կուսակցությունների եւ մասնագիտությունների ներկայացուցիչներ՝ ամենաբարձր մակարդակներում: Որքան քիչ ուշադրություն նման հարձակումներին, այնքան, թվում է, հասարակությունը հանգիստ կլինի: Իսկ դատական ընթացքը, որն անկասկած կառաջացնի աղմուկ-աղաղակ, միայն կրքեր կբորբոքի:

– Հնարավոր է: Սակայն ինչո՞ւ այդ մասին պետք է մտածենք մենք, այլ ոչ թե նրանք, որ դա հրահրել են: Ձեզ երբեք չի՞ զարմացնում մեզ մոտ տիրող ամենաթողությունը: «Երկիր», «Ազգ» թերթերը գրում են ինչ իրենց հարմար է: Բանը հավանաբար անպատժելիության մեջ է: Մի՞թե հասարակությունը դրանից շահում է: Արդյոք անպատժելիությո՞ւնն ու ամենաթողությունը չեն, որ բորբոքում են կրքերը: Հավանաբար ժամանակն է դրան վերջ տալու, լինի դա մամուլում, քաղաքականության մեջ, կառավարման եւ այլն: Ահա թե ինչու մենք վերջերս դատի ենք տվել «Երկիր» թերթին եւ, ի դեպ, շահել ենք դատը: Հասկանո՞ւմ եք, անպատժելիության ու ամենաթողության մթնոլորտը սարսափելի է նաեւ մեկ այլ բանով: Ինչ-որ մաֆիոզ կամ գործ անող, հասկանալով, որ ընդդիմադիր կուսակցությունը լավ քողարկում է, մտնում է դրա մեջ:

Եւ երբ փորձում ես մաքուր ջրի երես հանել նրա կեղտոտ գործերը, ապա դա մեկնաբանվում է իբրեւ կուսակցության հետապնդում: Հանցագործը հանցագործ է, անկախ նրա կուսակցական պատկանելությունից: Եւ նա օրենքի առջեւ պատասխան պետք է տա:

– Այդ դեպքում ինչպե՞ս եք պարոն Ստամբոլցյանի գործերը, որը խորհրդարանային ամբիոնից մեղադրեց կարծեմ բոլորին բոլոր մահացու մեղքերի մեջ: ՀՀՇ-ն ինչպե՞ս արձագանքեց դրան:

– Պատրաստված է նախագահի համապատասխան ցուցումն այն մասին, որ բոլոր փաստերի վերաբերյալ քննություն անցկացվի: Մեր կարծիքով, ոչ ոք իրավունք չունի դատավորի դեր ստանձնել: Կան համապատասխան մարմիններ, թող նրանք զբաղվեն դրանով: Հարկավոր է վարժվել այն բանին, որ ցանկացած վիճելի հարց պետք է լուծվի քաղաքակիրթ ձեւով՝ դատարանով:

Թույլատրելի շրջանակները ազատության շրջանակնե՞րում

«Ըստ երեւույթին որոշակի կազմակերպությունների համար փողոցային հանրահավաքների փուլին փոխարինելու է եկել դատական նիստերի ժամանակը», ենթադրում է Ռամկավար ազատական կուսակցության ղեկավար ՌՈՒԲԵՆ ՄԻՐԶԱԽԱՆՅԱՆԸ:

ՍՈՒՍԵՐՆԵՐԸ ԽԱՉԱՁԵՎՎԱ՞Ծ ԵՆ

Այս պատմության շուրջ առայժմ հատուկ աղմուկ չկա: Հնարավոր է, որ չլինի էլ: Բա՛յց: Սա այն «պատմությունը» չէ, որ կարելի է ուշադրություն չդարձնել: Աղմկալի չէ, ոչ, ավելի շուտ՝ կշռադատված: Բանն այն է, որ ՀՀՇ-ն դատի է տվել ՀՌԱԿ-ին: Պատճա՞ռը: Մի շատ փոքր պարբերություն Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հաշվետվությունից: Ես այն հատուկ մեջ չեմ բերում, որ ենթատեքստից «կտրված»՝ սխալ մեկնաբանությունների հնարավորություն չտամ... Առավել եւս, որ կուսակցությունների «սուսերները» խաչաձեւած ղեկավարները նույնպես միանշանակ չեն այդ հարցում:

– Պարոն Միրզախանյան, դուք միմյանց հետ կապո՞ւմ եք ձեր ձերբակալության դրվագը եւ այն, որ ՀՀՇ-ն դատ է հարուցել ընդդեմ ՀՌԱԿ-ի: Դուք դա միտո՞ւմ եք համարում, թե՞ միմյանցից անկախ, պարզապես ժամանակով իրար մոտիկ փաստեր:

– Հաստատելու համար, որ դրանց միջեւ ուղիղ կապ կա, ես պետք է փաստեր բերեմ: Հանելուկների լեզվով խոսելն ինձ համար անթույլատրելի եմ համարում: Ինչ վերաբերում է իմ ձերբակալության միջադեպին, ապա ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը համապատասխան հայտարարություն է արել: Ի դեպ, ՀՀՇ-ից բացի, խորհրդարանային բոլոր կուսակցությունները համապատասխան քաղաքական գնահատականով հայտարարություն են արել: Ինչ վերաբերում է մեր դեմ ՀՀՇ-ի դատ բացելուն, ապա դա քաղաքական ցանկացած կազմակերպության իրավունքն է: Ճիշտ է, դժվար չէ նկատելը, որ ինչ-որ կուսակցություն իր համար ընդդիմադիր կուսակցությունների ու մամուլի հետ սկսել է երկխոսություն վարել դատական դահլիճներում: Իսկ երբ խոսելու լինենք միտումների մասին, ապա ավելի շուտ դա այն է, որ դատարանի միջոցով ազդեն, սեն թե պատժեն այլախոհներին, նրանց «ազատության շրջանակներում ցույց տան թույլատրելիի շրջանակները»:

– Խոստովանում եմ, որ այն, ինչ դուք անվանեցիք «երկխոսություն դատարանի դահլիճներում», ավելի լավ է, քան ավանդական «ռազբիրատների» կամ «ապեր ջանի» ոճերը: Համաձայնեք, որ «հարաբերությունների պարզելը» (լինի դա առանձին անձանց, կուսակցությունների թե կազմակերպությունների միջեւ) դատական համապատասխան մարմինների միջոցով արդեն առաջընթաց մի քայլ է: Վերջիվերջո, դա քաղաքակիրթ կարգ է:

– Ես էլ չեմ ժխտում: Դրա համար էլ սկսեցի նրանից, որ դա ցանկացած կուսակցության իրավունքն է: Հենց դրա համար էլ այժմ ոչ մի գնահատական չեմ տա, քանի որ դա դատարանի առանձնաշնորհն է: Ձեր թույլտվությամբ ես կվերադառնամ միեւնույն հարցին: Երբ դրանց մեջ մի բան շատ վախեցնում է, ապա դա ընդդիմության, նրա առանձին գործիչների մեջ խախտումներ տեսնելու ցանկությունն է: «Ով մեզ հետ չէ, մեր դեմ է»: Ընդ որում՝ ցանկացած կարգի օրինախախտումներ:

– Ներեցեք, բայց մի քիչ առաջ դուք ասացիք, որ ձեզ թույլ չեք տա խոսել հանելուկների լեզվով: Իսկ այժմ ահա առաջադրում եք նման մեղադրանքներ: Արդյոք դա նշանակո՞ւմ է, որ դրանք ապացուցելի են:

– Այո, թեկուզեւ իմ ձերբակալության միջադեպը: Ախր խնդիրն այն էր, որպեսզի ողջ աշխարհով մեկ շեփորվեր, որ ՀՌԱԿ-ի ղեկավարը ապօրինաբար զենք է կրում: Ախր ՆԳՆ-ի լրատվական կենտրոնի, թուն զեղծարարության, չորրորդ վարչության հայտարարության համաձայն, «գործողությունը» պատրաստվել էր մի քանի օր:

– Ներեցեք, բայց ձեզ հետ կատարված դեպքը, այնուամենայնիվ, եզակի է: Ամբողջական շարքի մեջ ոչ մի կերպ չի դասվում:

– Ճիշտ է: Սակայն թեման այնքան հրապուրիչ է, որ ես ինձ չեմ թույլատրի ինձանից բացի որեւէ մեկի մասին խոսել: Իսկ դրա մասին էլ խոսում եմ նրա համար, որ շատ հնարավոր է, որ էսօր-էգուց սկսեն խոսել այն մասին, որ կուսակցությունների ներքո ծածկվում են, որ կուսակցությունները քող են ամեն կարգի հանցագործների, հասարակայնորեն վտանգավոր տարրերի համար:

– Ներեցեք, սակայն դառնալով բուն ամենայնի, դուք ինքներդ սկսեցիք նման փորձով: Դուք դրանում մեղադրեցիք ՀՀՇ-ին, դրա համար էլ նա ձեզ դատի տվեց:

– Ոչ, բանը մի փոքր այլ է: Մի բան է, երբ անցանկալիներին փորձում են հանցագործություն, քրեականություն փաթաթել: Լրիվ այլ բան է, երբ խոսքն ապօրինի գործողությունների լայն հնարավորություններ ունեցող մարդկանց մասին է: Այդ թվում, շատ ափսոս, նաեւ կառավարման կառույցներում: Իսկ ո՞ւմ ձեռքում են գտնվում կառավարման կառույցները: Պատասխանը նույնպես պարզ է: Ինչպես պարզ է եւ այն, որ կառավարման, տնտեսական կառույցները ողջակի կախման մեջ են քաղաքականներից: Ինչը որ սկզբունքորեն նորմալ չէ: Ախր ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ, որ հենց քաղաքական ղեկավարությունն է վճռում, թե ով լինի այս կամ այն ձեռնարկության, գերատեսչության ղեկավարը եւ այլն:

– Իսկ դրանում ի՞նչ արտառոց բան կա, երբ խոսքը գնում է կառավարող կուսակցությունների մասին: Ի վերջո, քաղաքակիրթ ողջ աշխարհում իշխանության գլուխ եկած կուսակցությունը հանգուցային պաշտոններում նշանակում է իր մարդկանց:

– Օ, ոչ: Այս հարցում մեր եւ քաղաքակիրթ աշխարհի միջեւ էական տարբերություն կա: Թեկուզ մենք բոլոր անկյուններում գոռում ենք այն մասին, որ կարծես խզել ենք սոցիալիզմի հետ եւ անցել դեմոկրատիայի, շուկայի եւ այլն, իրականում մենք դեռեւս խարխափում ենք սոցիալական ավերակներում: Ձեռնարկությունների ճնշող մեծամասնությունը դեռեւս կազմում է պետականը: Իսկ դա էլ ինքնին թելադրում է քաղաքական ու տնտեսական կառավարման ձեւը:

– Սակայն ախր կուսակցությունը չէ, անգամ կառավարողը, մեղավոր, այլ ավելի շուտ՝ խորհրդարանը: Կուսակցությունը չէ, որ ընդունում է սեփականաշնորհման, գույքի ապապետականացման, կառավարման նոր ձեւերի եւ այլնի վերաբերյալ օրենքները, այլ դարձյալ խորհրդարանը:

– Այդ դեպքում եկեք հարցը դնենք արմատականորեն՝ ո՞վ է մեղավոր: Դրան մոտենալու համար հարկավոր է սկսել նախորդողից՝ ո՞վ է կառավարում հանրապետությունը: Պատասխանի առաջին տարբերակը՝ երկու հարցերի միասնությունից. «Արդյոք խորհրդարանը չէ՞»: Ոչ, իհարկե: Կառավարման երկու օղակներից այսօր նվազագույն հնարավորություններ ունի հատկապես խորհրդարանը: (Ի դեպ, Հայաստանը դրանում առանձնահատուկ չէ): Եւ դա զարմանալի չէ, չէ՞ որ ԳԽ ընտրվել է բոլորովին այլ քաղաքական իրադրության մեջ եւ փաստորեն ունի երկու թեւ՝ կոմունիստական եւ ՀՀՇ-ական: Այնտեղ նոր միայն սկսում է զարգանալ բազմակուսակցությունը: Խորհրդարանը լավ է աշխատում թե վատ, շատ օրենք է ընդունում թե քիչ, առանձին թեմա է: Ի վերջո, Ռուսաստանը օրինակ ցույց տվեց, որ կարելի է ընդունել տասնյակ, հարյուրավոր օրենքներ, սակայն դրանք կիրառական չեն լինի: Նրանից, որ մենք ընդունենք 100 թե 200 օրենք (ի դեպ, հիմնական օրենքի՝ սահմանադրության բացակայությամբ), չի փոխվի քաղաքական իրադրությունն ինքը: ԳԽ ընդունում է օրենքներ, դրանք պետք է կիրառեն մյուս բնագավառները՝ գործադիր իշխանությունը, կառավարությունը, նախագահը: Հենց այստեղ էլ տեղի են ունենում խախտումները: Ի դեպ, մեզ մոտ նախագահի հարցում էլ ամեն բան չէ, որ պարզ է:

Ո՞վ է նա, պետության ղեկավա՞րը, գործադիր իշխանությա՞ն ղեկավարը: Ախր դրանք տարբեր կատեգորիաներ են: Սակայն մեզ մոտ դա այնքան պարզ չէ, որ նրան անվանում են մեկ այսպես, մեկ այնպես, որովհետեւ նա եւ մեկն է, եւ մյուսը: Ահա եւ ստացվում է, որ նախագահը կենտրոնի առաջին քարտուղարն է, միայն առանց ԿԿ-ի, կոմկուսի եւ Կրեմլի: Տեսեք, թե արդյունքն ինչ է. հսկայական անհսկելի իշխանություն մեկ մարդու ձեռքում, իսկ խորհրդարանն ըստ էության բարբաջարան է, իրավական իշխանության սահմանազատում չկա: Չկա այնպիսի կարեւոր մարմին, ինչպիսին սահմանադրական դատարանն է կամ Գերագույն դատարանը, ինչպես ԱՄՆ-ում: Չկա արբիտրաժ:

– Անգամ ընդունելով ձեր դատողությունը, այնուամենայնիվ հարցնում եմ դրանում դուք ՀՀՇ-ին մեղավոր համարո՞ւմ եք: Ճշգրիտ՝ ինչո՞ւ նա: Ինչո՞ւ եք դուք նրան «մաֆիա» անվանում:

– Ոչ, ես ընդամենը փորձում եմ ձեզ հետ միասին պատասխանել այն հարցին, թե ո՞վ է ղեկավարում Հայաստանը: Այսպես ահա, այն ղեկավարում է խմբավորում: Մարդկանց խումբ, որոնց ձեռքերում կենտրոնացված են գործադիր իշխանության հիմնական օղակները:

– Խումբը դեռեւս կուսակցություն չէ:

– Այո, դա նախկին «Ղարաբաղ» կոմիտեն է, որ վերածվեց, ձեւափոխվեց ՀՀՇ-ի: Անգամ երբ նրանք ներսում կռվեցին, եւ նրանց մի մասն սկսեց կոչվել ԱԺՄ, միեւնույն է, նրա ներկայացուցիչն այսօր հիմնականում տիրում է գործադիր իշխանության հանգուցային օղակներից մեկին: Այո, դա խումբ է: Եւ, ի դեպ, դրանում վիրավորական ոչինչ չկա: Եւ նրանց ավելի սազում է խմբավորում, խումբ բնորոշումը, քան կուսակցություն: Ախր ի՞նչ կուսակցություն կարող է լինել առանց գաղափարախոսության, առանց ծրագրի:

– Դուք դատապարտում եք խմբավորումը, սակայն մեղադրում եք կուսակցությանը:

– Ոչ, մենք մեղադրանք չենք առաջ քաշել ողջ կուսակցության դեմ: Մենք ասել ենք այն մասին, որ որոշակի քաղաքական կազմակերպության ներկայացուցիչներ (ի դեպ, մենք նշել ենք, որ այն զանգվածների մեջ արժանացել է ժողովրդականության), տիրելով գործադիր իշխանության լծակների, համագործակցում են նախկին ստվերային էկոնոմիկայի առանձին ներկայացուցիչների հետ: Իսկ առանձին դեպքերում էլ՝ անգամ հանցագործ աշխարհի ներկայացուցիչների: Ահա այսպիսին է ՀՀՇ-ի զայրույթը հարուցած պարբերությունը:

– Եւ դուք դեռեւս պնդում եք, որ դրանում վիրավորական ոչինչ չկա՞: Կուսակցության դեմ է, «խմբավորման» դեմ է, բայց նման կարգի մեղադրանքը շատ լուրջ է եւ ոչ այնքան [illegible]: Այլ բան է, թե կարո՞ղ եք արդյոք ապացուցել մեղադրանքը:

– Այժմ ես դա չեմ ասի, քանի որ հայտարարությունն արել է մեր կուսակցության վարչությունը, եւ ինչպես արդեն ասացի, «ի»-ին վերջակետ կդնի դատարանը:

– Սակայն այդ դեպքում, քանի որ ՀՌԱԿ-ը իրեն համարում է ճշմարտության ջատագով, ապա ինչո՞ւ, տեսնելով բոլոր մեղքերը, «խմբավորմանը» դատի չի տվել: Ինչո՞ւ է սահմանափակվել հաշվետվության մեջ մի պարբերությամբ, որին, ի դեպ, ոչ մեկն էլ կարող էր ուշադրություն չդարձնել: Հանդգնություն մի համարեք, բայց միգուցե դա ընդամենը «քայլ էր պատմության համա՞ր»: Որպեսզի հետո հպարտությամբ ասեք. «Մենք ժամանակին զգուշացրել ենք»: Քանի որ դուք այդպես սկզբունքային ու աներկյուղ եք, ինչո՞ւ, կրկնում եմ, դուք չբացեցիք դատը:

– Ես ձեզ հետ համաձայն չեմ: Տարուց ավելի է, մեր մի քանի պաշտոնական հայտարարություններում մենք պահանջում ենք այն խմբավորման քաղաքական ասպարեզից հեռացումը, որը մեղավոր է հանրապետությունում ստեղծված այսօրվա ծանր իրադրության համար: Այնպես որ, դատական գործի համար պատճառ դարձած համագումարում արված հայտարարությունը մեր կողմից ոչնչով նորություն չէր: Դա մեր գծի շարունակությունն է:

Ի դեպ, այդպիսի ձեւը, այլ ոչ թե դատարանն ենք մենք համարում առավել բնական եւ քաղաքակիրթ միջկուսակցական հարաբերություններում: Ըստ երեւույթին, որոշակի կազմակերպությունների համար փողոցային հանրահավաքների փուլին փոխարինելու է եկել դատարանների դահլիճների ժամանակը: Միգուցե դրանում որոշակի առաջընթաց կա: Թեեւ, կրկնում եմ, յուրաքանչյուր մեթոդներ ընտրելու իրավունք ունի: Ինչ վերաբերում է մեզ, ապա ի վիճակի ենք պատասխան տալու մեր խոսքերի համար:

– Ինչ տարօրինակ է, այն գնահատականի դեպքում, որ տվեցիք գործող համակարգին, դուք կարո՞ղ եք օբյեկտիվություն սպասել դրա օղակներից մեկից: Հավատո՞ւմ եք արդյոք դատարանի արդարացիությանը կամ համարում եք, որ եթե ոչ հաղթանակ, ապա պարտությո՞ւնն էլ այնքան վատ չէ:

– Առաջին հերթին ես մեղադրել եմ ոչ բոլորին, այլ մարդկանց որոշակի խմբի: Երկրորդ, անշուշտ, ինչպիսին էլ լինի համակարգը, այնտեղ միշտ էլ ազնիվ մարդիկ կան: Այնպես որ, դատարանը կանխապես հանցագործ համարելու իրավունք ես չունեմ: Թեեւ... Ես չեմ բացառում այն բանի հավանականությունը, որ քաղաքական որոշակի շրջանակներ ձեռնարկեն ապացուցելու, որ հանցագործները ոչ թե նրանք են, այլ նրանք, ովքեր նրանց այդպիսին են անվանել:

Հարցազրույցը վարեց
ԻՐԱ ՍԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Արեւելք

ՍԱՈՒԴՅԱՆ ԱՐԱԲԻԱՅՈՒՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՇԱՐԻԱԹԻ ՔՈՂԻ ՏԱԿ

Իսլամի միջնաբերդում՝ Սաուդյան Արաբիայում նույնպես խախտվեց քաղաքական անդորրը: Հասարակական կարծիքը եւ, առավել եւս, իշխանությունները ցնցված են: Պատճառը, իհարկե, դարձյալ Սադդամ Հուսեյնի ագրեսիան չէ, ոչ էլ հեղաշրջման փորձն ընդդեմ Սաուդի դինաստիայի: Ընդամենը վերջերս այնտեղ ի հայտ է եկել մարդու իրավունքների կազմակերպություն՝ շարիաթական իրավունքը պաշտպանելու հանձնախումբը, որն իր մասին հայտնեց մայիսի սկզբին: Այդ հանձնախմբի հիմնադիրների թիվը բաղկացած է 7 հոգուց՝ 4 դատախազ, 2 փաստաբան եւ մեկ բարձրաստիճան դեսպանական պաշտոնյա, որոնք բոլորն էլ հեռացվել են իրենց աշխատանքից: Ըստ Կահիրեում գտնվող մարդու իրավունքների արաբական կազմակերպության տվյալների, ձերբակալվել է հանձնախմբի խոսնակ դոկտ. Աբդուլլահ Ալ-Մասարին, ինչպես նաեւ շուրջ 400 համակիրներ: Ավելին, համաձայն նույն աղբյուրի, Էր-Ռիադում տեղի են ունեցել համախոհների ցույցեր եւ հավաքվել է 10 հազար կողմնակիցների ստորագրություն՝ բանտարկյալներին ազատ արձակելու պահանջով:

Քաղաքական փորձագետները, հասկանալի պատճառներով, մեծ ուշադրությամբ են հետեւում Սաուդիայում կատարվող այդ իրադարձությունների զարգացմանը, քանզի դրանք աննախադեպ են թագավորության 60-ամյա պատմության մեջ եւ տեղի են ունենում այնպիսի կրոնապետական երկրում, որտեղ օրենսդրության հիմքում ամբողջովին դրված են Ղուրանն ու շարիաթը: Հետաքրքիրն այն է, որ այս շարժման անվանումը կրում է ոչ թե «մարդու իրավունքների», այլ «շարիաթական իրավունքների պաշտպանություն» բառերը, մի հանգամանք, որը խորը մտածելու տեղիք է տալիս, մանավանդ, որ բավականին դժվար է Սաուդիայի նման խիստ կաղապարված երկրից ավելի մանրամասն տեղեկություններ ստանալ նման երեւույթների մասին:

Ինչեւէ, ինչո՞ւ շարիաթական եւ ոչ թե մարդու իրավունքների պաշտպանություն: Մի՞թե մենք կանգնած ենք սաուդյան մոդելի մահմեդական արմատականության առաջ: Հավանական է, քանի որ քուվեյթյան ճգնաժամից հետո, եւ հենց ի հետեւանս դրա, Էր-Ռիադից ստացված հատ ու կենտ տեղեկությունները նշում էին, թե այնտեղ սկզբնավորվել է մի բողոքի ալիք մզկիթներում եւ որ երկրում ձեռքից ձեռք են փոխանցվում կրոնաքաղաքական բովանդակությամբ քարոզչական ձայներիզներն ընդդեմ իշխանությունների անօրինական եւ սրբապիղծ գործունեության, որը ոչ այլ ինչ է, քան իշխանությանը մեղադրել Ղուրանի եւ շարիաթի դեմ գործելու մեջ: Ահա թե ինչով է պայմանավորված այդ հանձնախմբի անվանումը: Եւ այս շարժման համար դժվար չէ Սաուդյան հավատացյալ հասարակությունում շահարկել այնպիսի փաստեր, ինչպիսիք են, օրինակ, Էր-Ռիադի Արեւմուտքին ապավինելը Քուվեյթի ազատագրության ժամանակ, երբ իսլամական սրբավայրերից ոչ այնքան հեռու արեւմտյան զինվոր-զինվորուհիները ապրում էին իրենց «լիարժեք կյանքով», որի հետեւանքով ամեն օր հղիանում էին մի քանի «կռվող կանայք», այն դեպքում, երբ նույն Էր-Ռիադը զլանում է Իսրայելի կողմից գրավված Երուսաղեմի եւ արաբական մյուս հողերի ազատագրման գործում եւ այլն:

Կա նաեւ այլ տարբերակ, ըստ որի այդ անվամբ հանդես գալով, շարժումը նախ իր մեջ իսկապես ընդգրկելով զանազան հոսանքներ, քաղաքական ուժեր, անհատ ազատախոհներ եւ այլն, չէր կարող այդ երկրում այլ կերպ երեւան գալ, եթե ոչ կրոնի շղարշի ներքո, որը եւ կփոխի դրա գաղափար-քաղաքական ավելի ծավալուն գործունեությունը: Մյուս կողմից, կրոնի դրոշով առաջնորդվելը առավելագույնս շարժման շուրջ կբերի մարդկանց համակրանքն ու ուշադրությունը, որն իսկապես կատարվեց (10 հազար համակիրների ստորագրությունները): Սա հազար մղոնի այն առաջին քայլն է, որով շարժումը փորձում է ճանաչում ստանալ տեղական, շրջանային եւ միջազգային մակարդակներով: Այս առումով, մայիսի 21-ին Մոնտե-Կառլո ռադիոկայանը հաղորդեց, որ հանձնախումբը լիովին վայելում է մարդու իրավունքների արաբական կազմակերպության աջակցությունն ու պաշտպանությունը: Նույն աղբյուրը տեղեկացրեց նաեւ, որ հանձնախմբի խոսնակ դոկտ. Ալ-Մասարին վերջերս հանդիպել է Էր-Ռիադում ԱՄՆ դեսպանատան ներկայացուցիչների հետ: Այս քայլն արդարացնելով, ԱՄՆ պետքարտուղարի Միջին Արեւելքի գծով օգնական Էդուարդ Ջերեջյանը հայտարարել է, թե «մենք շփումներ կունենանք իսլամական խմբավորումների հետ, քանի դեռ դրանք չեն դիմի ուժային միջոցների»:

Սաուդյան Արաբիայում 30-ական թթ. նավթի հսկայական պաշարների հայտնաբերումը եւ Երկրորդ աշխարհամարտից հետո մեծ քանակությամբ արդյունահանումը կտրականապես նպաստեցին երկրի տնտեսական վերելքին եւ արդիականացմանը եւ այսօր նա համարվում է աշխարհի ամենահարուստ եւ ամենաբարձր կենսամակարդակ ունեցող երկրներից մեկը: Ընդ որում, դրա հետ համաքայլ ուժեղացավ նաեւ նրա կրոնաքաղաքական դերն արաբական եւ իսլամական աշխարհում: Բայց թագավորության ստեղծումից առ այսօր, Սաուդի դինաստիայի իրարահաջորդ թագավորները երկիրը պահեցին խիստ իսլամական պահպանողական համակարգի մեջ: Նրանք իրենց ձեռքում կենտրոնացնելով ամբողջ իշխանությունը, խստորեն արգելեցին ներքաղաքական գործունեությունը, իսկ հասարակական կյանքում, ի տարբերություն արաբական շատ երկրների, ամբողջովին կիրառելով Ղուրանի եւ շարիաթի դրույթները, նրանք նպաստավոր հող պատրաստեցին սոցիալական անարդարության եւ մարդու իրավունքների խախտման համար:

Տնտեսական ոլորտում թռիչքային զարգացումը բնականաբար առաջացրեց բարեկեցիկ եւ քաղաքակիրթ (ոչ արեւմտյան իմաստով) կեցություն, որը չէր կարող չազդել հասարակության առանձին շրջանակների եւ շերտերի վրա՝ հավելյալ ազատություններ եւ իրավունքներ ձեռք բերելու առումով, մի բան, որը հակասում է միապետական վարչակարգի տարած գաղափարախոսությանը, ուստի անհնար էր մտավորականների որոշ մասի, սոցիալապես տուժված խավերի, իսլամական այլ աղանդներ դավանողների եւ առհասարակ ավելի շատ ազատությունների ձգտող ուժերի համակերպումը նման իրականության հետ, մանավանդ, որ նրանք անմասն չեն կարող մնալ շրջանում եւ աշխարհում ընթացող ժողովրդավարական փոփոխությունների նկատմամբ:

Սաուդյան թագավորությունը միշտ ընդգծված արեւմտամետ քաղաքականություն վարելով եւ Արեւմուտքի աջակցությունը վայելելով հանդերձ, միեւնույն ժամանակ խուսափել է արեւմտյան ժողովրդավարություն «ներմուծելուց», մի հակասություն, որն ինչ-որ տեղ ըմբռնելի է այն առումով, որ այդ հասարակարգի մոդելի ընդօրինակումը կբացառեր կրոնապետությունը, որի հիման վրա իշխող դինաստիան ձեռք է բերել իր քաղաքական հեղինակությունը եւ ներսում, եւ դրսում, ուստի անակնկալ չէր դոկտ. Ալ-Մասարիի եւ նրա 400 համախոհների ձերբակալումը, որը դեռեւս իր արձագանքները կունենա Սաուդյան Արաբիայի թագավորությունում եւ դրանից դուրս:

Պատրաստեց
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

Զինաթափումը դեռ հեռու է

Վաշինգտոնում ավարտվեց Մերձավոր Արեւելքի սղաթաղինությունների վերահսկմանը նվիրված բազմակողմ բանակցությունների հերթական փուլը: Արաբ-իսրայելյան խաղաղ երկխոսության բաղկացուցիչ մասը հանդիսացող եռօրյա հանդիպումներին մասնակցում էին մոտ 40 երկրների, այդ թվում Իսրայելի, Հորդանանի, Եգիպտոսի, Սաուդյան Արաբիայի, Պարսից ծոցի պետությունների, Հյուսիսային Աֆրիկայի երկրների, Ռուսաստանի, Եվրոպական ուրիշ պետությունների, ԱՄՆ-ի, Կանադայի, Ճապոնիայի եւ Ավստրալիայի ներկայացուցիչներ: Առաջին անգամ դրանց մասնակցում էր պաղեստինցիների պատվիրակությունը: Սիրիան եւ Լիբանանը հրաժարվեցին մասնակցել հանդիպումներին, վկայակոչելով նախ Իսրայելի հետ վարվող երկկողմ բանակցություններում առաջընթացի հասնելու անհրաժեշտությունը: Համաժողովի մասնակիցները նշեցին, որ արաբական երկրների եւ Իսրայելի համար օգտակար կլինի ծանուցման հակամարտությունների կանխման կենտրոնների ստեղծման, կառավարությունների շտապ կապի հաստատման բնագավառում ուրիշների կուտակած փորձին, զորավարժություններին առնչվող լրատվության փոխանակման փորձին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Նորից ռումբ Կահիրեում

Ուրբաթ կեսօրին նորից ռումբ պայթեց Եգիպտոսի մայրաքաղաքում, Կահիրեի կենտրոնում գտնվող գնացքի կայարաններից մեկում: Սպանվեց 1 եւ վիրավորվեց 30 մարդ: Ոստիկանության հայտարարության համաձայն, դատելով օգտագործված պայթուցիկի տեսակից, ամբահարումը գործն է «Ջիհադ էսլամի» ծայրահեղական կազմակերպության:

Վենեսուելայի նախագահը չի հրաժարվում

Վենեսուելայի Գերագույն դատարանը ուրբաթ որոշեց, որ նախագահ Կարլոս Անդրես Պերեզը պետք է կանգնի դատարանի առաջ, երկրի գաղտնի ֆոնդերից 17 միլիոն դոլլար ոչ նպատակային ծախսած լինելու մեղադրանքով: Որոշման հրապարակումից հետո նախագահը հայտարարեց, թե մինչեւ դատավճիռը հրաժարական չի տա, այլ մնալով նախագահի կասկածի իր գործունեությունը: Մայրաքաղաք Կարակասում բախումներ տեղի ունեցան Պերեզի հակառակորդների ու ոստիկանության միջեւ:

Հյուպատոսարան Տիխուանայո՞ւմ

Այս տարվա փետրվարին Մեքսիկա կատարած այցի ընթացքում Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին ցանկություն էր հայտնել հյուպատոսարան բացել Տիխուանա քաղաքում, որը գտնվում է Լոս Անջելեսից ոչ հեռու: Վելայաթիի այդ խնդրանքը լրջորեն մտահոգել է ԱՄՆ-ին, քանզի Լոս Անջելեսում գոյություն ունի իրանական մեծ համայնք, իսկ Մեքսիկայի սահմանը «բաց(?)անցիկ է»:

Սնեգուրը աջակցություն է խնդրում

Երեկ Տիրասպոլում վերսկսվեց Մոլդովայի քրիստոնյա-ժողովրդավարական ճակատի տեղական բաժանմունքի ղեկավար Իլիե Իլաշկուի եւ նրա չորս զինակիցների դատավարությունը: Նրանք մեղադրվում են ահաբեկչության մեջ: Մոլդովայի իշխանությունները հրաժարվում են ճանաչել դատավարության օրինականությունը եւ պահանջում են հանձնել դատապարտյալներին Քիշնեւին: Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրը նման խնդրանքով դիմեց ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնին: Այդ մասին նա հայտարարեց Քիշնեւում ԱՄՆ դեսպան Մերի Փենդլթոնի հետ երեկ ունեցած հանդիպման ժամանակ:

ԻՏ

Գերմանիա

Հ. Շմիդտը մեղադրում է Հ. Քոլին

Վերամիավորումից երեք տարի հետո Գերմանիայում ամեն ինչ չէ, որ լավ է: Նախկին կանցլեր, սոցիալ-դեմոկրատ Հելմուտ Շմիդտը օրերս հրապարակված մի ակնարկում խստիվ դատապարտում է ներկայիս կանցլեր Հելմուտ Քոլի կառավարության սխալները եւ իր հայրենակիցների թերացումները: Մասնավորապես, արեւելագերմանացիներին նա մեղադրում է անհամբերության, իսկ արեւմտագերմանացիներին՝ անհրաժեշտ համերաշխության բացակայության մեջ: Ակնարկում, որը վերնագրված է «Գործել հանուն Գերմանիայի», նախկին կանցլերը նշում է վերամիավորման ընթացքում գործված յոթ հիմնական սխալները.

- Վերամիավորման հետ կապված տնտեսական դժվարությունների միանգամից թերագնահատումը (ակնարկ ունի Հ. Քոլի խանդավառ ճառերը «ծաղկուն ապագայի» վերաբերյալ).
- Շուկայական տնտեսության ինքնակարգավորիչ առավելությունների նկատմամբ միամիտ հավատը, տնտեսություն, որն ըստ Քոլի պետք է ինքնաբերաբար հանգեցներ նախկին ԳԴՀ տնտեսության բարեփոխմանը.
- 1990 թ. հուլիսին տնտեսական միավորման համար ընտրված դրամափոխման կուրսը, որն արեւելագերմանական ձեռնարկություններին զրկում է մրցունակությունից.
- Դեպի երկրի արեւելք դրամական ցային դեսության եւ արեւմտյան երկրամասերի ֆինանսական փոխանցումների վատ կազմակերպումը.
- Նախկին ԳԴՀ ձեռնարկությունների սեփականաշնորհմամբ զբաղվող կազմակերպության գերկենտրոնացումը եւ վատ գործունեությունը.
- Կոմունիստական վարչակարգի բռնագրավված կալքի վերադարձման մասին օրենքը, որն «[illegible] կաշկանդում է երկարատեւ ներդրումները».
- 1990, 1991 եւ 1992 թթ. աշխատավարձերին առնչվող բանակցությունները:

Վերջին սխալի կապակցությամբ Հելմուտ Շմիդտը հիշեցնում է, որ աշխատավարձերի բարձրացման վերաբերյալ որոշում ընդունվեց այն ժամանակ, երբ արեւելագերմանական ձեռնարկությունների արտադրողականությունն ու մրցունակությունը դեռեւս շատ ցածր էին: Դրա հետեւանքներից մեկը վերջերս դարձավ գերմանացի մետաղագործների եւ ձեռնարկատերերի միջեւ ծագած լուրջ հակամարտությունը, կապված վարձատրության բարձրացման նոր պահանջների հետ:

Le Point, 15 մայիսի

Թեհրան

Ռաֆսանջանին կուզենար դաշնակցել ԱՄՆ-ի հետ

Ամերիկյան «Թայմ» շաբաթաթերթին տված հարցազրույցում Իրանի նախագահ Հաշեմի Ռաֆսանջանին հայտարարեց, որ եթե ԱՄՆ-ը ձգտում է բարելավել հարաբերությունները Իրանի հետ, ապա նա պետք է «ապասառեցնի» Իրանի բանկային ավանդները: Նա նշեց, որ իր կառավարությունը կուզենար ի դեմս ԱՄՆ-ի տեսնել դաշնակցի:

Իրանը, գրում է հանդեսը, իր ազդեցությունն օգտագործում էր Լիբանանի տարածքում եղած ամերիկացի պատանդների ազատմանը նպաստելու համար, հույս ունենալով, թե ԱՄՆ-ը իր բանկերում «կապասառեցնի» Իրանի հաշիվները: «Մեր ճնշումը պատանդներին թույլ տվեց ազատություն ստանալ, բայց դրա հետ մեկտեղ պատճառ դարձավ մեր բարեկամներից շատերի դժգոհության համար, բայց հենց որ այդ հարցը հարթվեց, մենք սկսեցինք զգալ, որ մեր պետության նկատմամբ ԱՄՆ քաղաքականությունը փոխվել եւ ավելի է խստացել: Մեր ավանդների անվերապահ վերադարձը լավ նշան կլինի, քանի դեռ դա չի արվել, մենք կարող ենք մեր հարաբերությունները համարել բնականոն», ասաց Հաշեմի Ռաֆսանջանին:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչ վերաբերմունք ունի Լիբանանում գործող Հզբոլլահի կազմակերպության ահաբեկչական քայլերի նկատմամբ, Իրանի նախագահը հայտարարեց, թե «հարգանքով է վերաբերվում կազմակերպությանը Իսրայելի գրաված տարածքների ազատագրման պայքարի առումով: Բայց երբ Հզբոլլահը կատարում է ահաբեկչական քայլեր, մենք չենք ընդունում, դատապարտում ենք դա»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Գուցե արդեն այս տարի Վոլգայան ավտոգործարանում թողարկվեն ՎԱԶ-2110 մակնիշի առաջին ավտոմոբիլները: Այս մասին ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց «ԱՍՍ Հոլդինգ» բաժնետիրական ընկերության գլխավոր տեխնիկական վարչության պետ Անատոլի Տիշկովը: Նրա խոսքերով, նոր մոդելը լիովին համապատասխանում է արդի պահանջներին: Դա շրջահոսելի ուրվագծերով արագընթաց մեքենա է: Վառելիքի ծախսը քաղաքում կազմում է 100 կմ-ին 7,5 լիտր բենզին: Նախատեսված է վառելիքի ցայտեցման էլեկտրոնային համակարգ, որն էապես կբարելավի ավտոմոբիլի բնապահպանական բնութագրերը: Նախորդ մոդելների համեմատությամբ ավելի լավ են մշակված ակտիվ եւ պասիվ անվտանգության հարցերը: Նախատեսվում է տարեկան արտադրել 230 հազար այդպիսի մեքենա: Վոլգյան ավտոգործարանը հույս ունի այդ մակարդակին հասնել 1996-97 թթ.:

Ղրղզա-չինական սահմանում բացվել է ՍՊԻԴ-ի ախտորոշման լաբորատորիա: Առանց բացասական եզրակացության հավաստող փաստաթղթի չի թույլատրվում արտասահման մեկնել:

Սնար

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր Հանք(?)

Լեխ Վալենսան ժամանեց Կիեւ

Երեկ պաշտոնական այցով Կիեւ ժամանեց Լեհաստանի նախագահ Լեխ Վալենսան: Օդանավակայանում լրագրողներին տված հարցազրույցում նա հայտարարեց, որ Ուկրաինան եւ Լեհաստանը պետք է իրավաբանորեն «ձեւակերպեն իրենց հարեւանությունը»: Պատասխանելով Կենտրոնական Եվրոպայի անվտանգության գոտու ստեղծման նկատմամբ Լեհաստանի վերաբերմունքի մասին հարցին, Լ. Վալենսան ասաց, որ «դա ծավալուն հարց է, եւ մենք միայն սկսել ենք քննարկել այն»: Լեհական պատվիրակության կազմում են արտգործնախարար Կշիշտոֆ Սկուբիշեւսկին, ներքին գործերի նախարար Անջեյ Միլչանովսկին: Ուկրաինական հեռուստատեսությունը այցելության նախօրեին հայտարարեց, որ Ուկրաինայի եւ Լեհաստանի տնտեսական փոխհարաբերությունների վիճակը «մեզ չի կարող բավարարել»: Լեխ Վալենսան կարծիք հայտնեց, որ այդ հարաբերությունները նոր որակ կստանան միայն այն ժամանակ, երբ երկու երկրներում տեղի կունենա էկոնոմիկայի եւ ղեկավարության վերակառուցում, իսկ ժողտնտեսությունը պատրաստ կլինի միանալ համաեվրոպական տնտեսական տարածքին: Լեհաստանի նախագահը գտնում է, որ այժմ Ուկրաինան եւ Լեհաստանը «տնտեսապես հիմք են ստեղծում ստրատեգիական գործընկերության համար, սակայն ներքուստ պատրաստ չեն կապերի ընդլայնմանը եւ խորացմանը»: ԻՖ

Է. Բրուններիի հայտարարությունը

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի ներկայացուցիչ Էդուարդ Բրուններն ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին տված հարցազրույցում հայտարարեց. «Մինչեւ վերջերս ես ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչն էի Մերձավոր Արեւելքի խնդիրների գծով: Սակայն չեմ կարող համեմատել այդ հակամարտությունները: Ինձ առաջին անգամ է վիճակվում բախվել նման իրավիճակի, եւ ՄԱԿ-ի դերն իմ պատկերացմամբ այստեղ նվազ քաղաքական կլինի, քան Մերձավոր Արեւելքում. այդ հարցերում դժվար է զուգահեռներ անցկացնել, քանի որ խաղաղարար յուրաքանչյուր առաքելություն եզակի է»: Սնարք

Ազգամիջյան ընդհարումներին նվիրված սեմինար Պյատիգորսկում

Հունիսին Պյատիգորսկում տեղի կունենա ազգամիջյան ընդհարումների լուծման խնդիրներին նվիրված երկշաբաթյա սեմինար, որին կմասնակցեն արեւմտյան երկրների հայտնի ազգաբաններ եւ քաղաքագետներ, ռուսաստանցի էթնոհասարակագետներ եւ էթնոկոնֆլիկտոլոգներ, ինչպես նաեւ Հյուսիսային Կովկասի հասարակական քաղաքական եւ ազգային շարժումների մոտ 50 ղեկավարներ եւ ներկայացուցիչներ: Սեմինարի անցկացման մասին պայմանավորվածությունը ձեռք էր բերվել բրիտանական «Միջազգային տագնապ» խաղաղարար կազմակերպության համակարգող Յոհեսնի Սեսվրողլ(?) կատարած այցելության ժամանակ: Անգլիացի կոնֆլիկտոլոգը հանդիպումներ էր ունեցել երկրամասի վարչակազմի եւ հասարակայնության ներկայացուցիչների հետ, որոնք զբաղվում են ազգամիջյան հարաբերությունների խնդրով: Սեմինարի անցկացման համար նախատեսված ծախսերի 2/3 (5 միլիոն ռուբլի) իր վրա է վերցնում «Միջազգային տագնապը»:

Նախկին տնօրենը սպառնաց դիմել ինքնակիզման

Ալժերի քաղաքային իշխանությունները փորձեցին վերացնել կենտրոնական շուկայում ապօրինաբար դրված հարյուրավոր առեւտրային կրպակները: Տեղի ունեցավ գործարարների փոքր ընդհարում ոստիկանների հետ, որին վերջ դրեց Սոչիի «Օկեան» խանութի նախկին տնօրենը: Նա իր վրա բենզին լցրեց, բարձրացավ կրպակներից մեկի վրա եւ սպառնաց ինքնահրկիզման դիմել, եթե ոստիկանները չդադարեցնեն իր գործողությունները: Սնարք

Մարզական

Գ. ԿԱՍՊԱՐՈՎԸ ԹԱԳԸ ՎԱՃԱՌԵՑ, ՍԱԿԱՅՆ ՄՆԱՑ ԳԱՀԻ ՎՐԱ

Գարրի Կասպարովը Շորթի հետ մրցախաղին նախապատրաստվելու փուլերից մեկն անցկացնում է մերձմոսկովյան Պոդոլսկ քաղաքում մարզական բազայում, որը ինքն է կառուցել: «Ինչքան ցրեր խախտեց եւ ինչքան գլխացավանք ունեցավ», ասում է Կասպարովի մայրը Կլարա Շահինովնան: Այո, Պոդոլսկի ծայրամասային փողոցներից մեկում կառուցված շենքը գլխացավանք կպատճառեր նույնիսկ Նախարարների խորհրդի նախագահին: Շորսհարկանի, ընդարձակ, ֆիննական կարմիր աղյուսով կառուցված առանձնատունը զարմացնում է դիտողին: Այստեղ Կասպարովի, օգնականների եւ մերձավոր բարեկամների համար, ինչպես նաեւ անձնական վարորդի համար 16 բնակարան կա: Առաջին հարկում երեխաների շախմատային դպրոցն է: Երկրորդ հարկում Գարրիի բնակարանը կահավորված է շատ հասարակ, նույնիսկ ընդգծված ճգնավորությամբ: Նա այստեղ է աշխատում:

- Ես երկար ժամանակ չեմ արտահայտվել այսօր շախմատում ստեղծված իրադրության մասին: Այն ամենը, ինչ տպագրվեց մեր մամուլում սուբյեկտիվ, աղավաղված լուսավորություն է:

- Միգուցե, եթե դուք ձեր տեսակետն արտահայտեիք ավելի վաղ, այսօր մեզ համար քիչ բան շատ պարզ կլինեին ՖԻԴԵ-ի հետ մարտական գործողությունների ակունքները:

- Իրավիճակը հասունանում էր բավականին դանդաղ: Պայքարը նախաձեռնողը կարող էր լինել յուրաքանչյուրը: Սակայն ամենահավանականն այն էր, որ դա պետք է կապված լիներ ինձ հետ որպես աշխարհի չեմպիոնի: Մենք որոշեցինք դիմել գոյություն ունեցող կառուցվածքի պառակտմանը:

- Ուրեմն, դուք գիտակցաբա՞ր դիմեցիք պառակտմանը, իմանալով, որ պատերազմը կհանգեցնի ձեր որակազրկմանը եւ չեմպիոնի գահից զրկվելուն:

- Սա թիվ 1 սուտն է: Իբր թե ՖԻԴԵ-ն տնօրինում է աշխարհի առաջնությունը: Ոչ եւ ոչ: Երբ ֆեդերացիան դիմի դատարան, նա գործը չի շահի, հակառակը ապացուցել նրան չի հաջողվի: Աշխարհի շախմատային առաջնությունները 107 տարվա պատմություն ունեն: ՖԻԴԵ-ն մրցախաղերի կազմակերպմանը սկսեց մասնակցել միայն 1948 թվականից արտակարգ պարագաների արդյունքում: Դրանք հետեւյալն էին. կար աշխարհի ճանաչված չեմպիոնը: 1946 թվականին Բոտվիննիկը կոչնագիր հղեց Ալյոխինին: Ալյոխինը այն ընդունեց: Եւ եթե չմահանար, այդ մրցախաղը տեղի կունենար: Եւ ոչ ոք ոչ մի ՖԻԴԵ-ի մասին ոչինչ չէր իմանա:

- Դուք ստեղծել եք պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիա: Դուք նրա ղեկավարը կլինե՞ք:

- Ոչ: Իհարկե, ոչ:

- Իսկ դուք համոզվա՞ծ եք, որ այդ ասոցիացիայում կհավաքվեն երկրագնդի ուժեղագույն շախմատիստները:

- Բացարձակապես: Պատրաստ եմ նույնիսկ գրազ գալ...

- Ոմանք պնդում են, որ, այնուամենայնիվ, ՖԻԴԵ-ի հետ վեճում գլխավոր պատճառը մրցախաղում պարգեւի հիմնադրամի անբավարարությունն էր: Ուրիշներն ավելի հեռու գնացին. Կասպարովին հանգիստ քնել չեն թողնում այն միլիոնները, որ ստացավ Ֆիշերը Սպասկու հետ վերջերս կայացած մրցախաղում:

- Ինչ վերաբերում է Ֆիշեր-Սպասկի մրցախաղին, ապա այդ հոնորարը գող է: Այսօր մենք դա գիտենք: «Յուգո» դրամատան նախագահը պարզապես գող դուրս եկավ: Ոչ մի միլիոններ: Փուչ: Այժմ Մանչեսթրի վերաբերյալ: Հերթական սուտ: Իրական մրցանակային հիմնադրամը, որին Մանչեսթերը համաձայնեց, նույնիսկ մի քիչ ավելի բարձր է, քան այժմ Լոնդոնում կայանալիք մրցախաղինը: Սակայն վերջին փուլում դրամը դադարեց սկզբունքային դեր խաղալուց: Սա փաստաթղթերով հաստատված իրական փաստ է: Առաջ եկան կողմնորոշիչների դրամները միակը, որոնք կարող են զարգացնել պրոֆեսիոնալ սպորտը, եւ մենք առաջին անգամ հովանավորներ ունեցանք: Մենք պատրաստ էինք խաղալ Մանչեսթերում, բայց մի պայմանով, որ այն կանցկացնենք մեր հովանավորների աջակցությամբ: Այսինքն, մենք անցնում ենք պայմանագրային համակարգին: Սակայն ՖԻԴԵ-ն նման համաձայնություն չստորագրեց:

- Ասացեք, Գարրի, իսկ ինչպիսի՞ն կլինի ձեր արձագանքը, եթե ՖԻԴԵ-ի հովանավորության ներքո աշխարհի չեմպիոնի համար Կարպով-Թիման մրցախաղի հոնորարն ավելի բարձր լինի, քան Շորթի հետ ձեր մրցախաղինը:

- Ես դրան չեմ հավատում: Չեմ կարծում, որ կգերազանցի մերի թեկուզ կեսը: Իրապես, ես երբեք չեմ նախանձել: Ասված տա, որ Կարպովը եւ Թիմանը շատ դրամ շահեն: Ինչպես Շորթը կատակեց, նրանք մեզ պետք է վճարեն մենեջմենթական տոկոս, որովհետեւ իրենց մրցախաղի մասին մինչեւ ՖԻԴԵ-ի հետ մեր խզումը ոչ մի խոսք չկար: Գիտե՞ք, հավանաբար դատելով մամուլից, Ռուսաստանը միակ երկիրն է, ուր Կարպով-Թիման մրցախաղը կարող է լրջորեն ընկալվել:

- Այնուամենայնիվ, ասենք վերջին երկրագնդում կլինի աշխարհի երեք չեմպիոն: Ենթադրենք, Կասպարով, Կարպով, Ֆիշեր: Նրանց միջեւ հնարավո՞ր է որեւէ մրցախաղ:

- Կարծում եմ, ոչ: Ես կխաղամ այն հակառակորդի հետ, որը հանդես կգա մեր շրջափուլում, որը կխաղա մեր բարձրորակ մրցույթներում: Ես, իհարկե, կարող եմ Կարպովի հետ խաղալ հենց այնպես, իմ հաճույքի համար:

- Գարրի, ձեզ իհարկե դժվար է քաղքենի անվանել: Բայց մի րոպե մոռանանք, որ դուք չեմպիոն եք, ձեր գործում մեծ մարդ: Բայց եւ այնպես կարող ենք Կասպարովին պատկերացնել որպես իր երկրի մի սովորական քաղաքացի, որը, ինչպես բոլորը, ունի, ասենք, տեղական նշանակության հոգսեր, տխրություններ, ուրախություններ: Այս րոպեին ձեզ ի՞նչ է մտահոգում:

- Միայն պետք չէ կարծել, թե աշխարհի չեմպիոնի գործերը միշտ հեշտությամբ են դասավորվում: Կան խնդիրներ, որոնք պետք է լուծել այսօր, հիմա: Ոտքի վրա գրիպ տարա: Բայց հիմա խելքս գլուխս է գալիս:

- Բայց չէ՞ որ հոգսերն էլ ավելացան: Իսկ վերջերս հայրիկ դարձաք:

- Դե, այդ հոգսերն ուրախալի հոգսեր են: Սաշան Հելսինկիում աղջիկ ունեցավ, որտեղ հյուրընկալվում էր իր ծնողների մոտ, որոնք աշխատում են Ֆինլանդիայում: Որոշեցինք, որ նա առայժմ այնտեղ էլ կապրի: Ինքս էլ բախտավոր եմ եւ պայմանով մեկ մրցույթից մրցույթ եւ ծրագրած եմ պարտադիր կերպով անցնել Ֆինլանդիայով: Խնդիրները, իհարկե, ավելացան: Թղթեր, վիզաներ...

- Դուք Մոսկվայում, իհարկե, հազվագյուտ հյուր եք: Համենայնդեպս, ասեք ինչպիսի՞ն են գները մայրաքաղաքում:

- Միայն շատ մոտավորապես եմ պատկերացնում: Միայն երեկ իմացա, որ լավ միսը Դանիլովյան շուկայում արժե 6 հազար ռուբլի:

- Ասացեք, Գարրի, ձեր նախաճաշը Մոսկվայում տարբերվո՞ւմ է նրանցից, ինչ ուտում եք արտասահմանում, ասենք, Իսպանիայում:

- Իհարկե: Տարբերությունն օգտագործվող մթերքի բազմազանության մեջ է: Հյուրանոցում առհասարակ տալիս են կիսաֆաբրիկատ բաներ: Նախաճաշը ոտքի վրա է: Տանը ուրիշ բան: Այստեղ հանգիստ, անդորր է: Սիրում եմ նախաճաշել Հելսինկիում, երբ Սաշան է պատրաստում:

- Մի ժամանակ ասում էիք, թե ափսոսում եք ձեր երկնագույն «Մերսեդես»-ը, որը չհաջողվեց Բաքվից դուրս հանել: Այդպես էլ չստացվե՞ց մինչեւ հիմա:

- Հիմա ես կանաչ գույնի BMW ունեմ:

- Դուք ինքնե՞րդ եք վարում:

- Ես վարորդ ունեմ:

- Երբ որոշեցիք վաճառել աղամանդներով թագը, որը ստացել էիք վերջին մրցախաղից հետո, չափսոսացի՞ք:

- Ես այն վաճառեցի 10 միլիոն ռուբլով: 2,5 տարի առաջ դա լավ գին էր: 9,1 միլիոնը բաժանեցինք փախստականներին: Դե, եթե ինձ մոտ մնար, ինչպես այն մնում է Կալմիկիայի նախագահի մոտ, դրանից ի՞նչ կփոխվեր:

«Կոմսոմոլսկայա պրավդա», 12 մայիսի

Աշխարհի առաջնությունն ինքնաթիռներում

Այս վերնագրով խմբագրությունը բողոք-հոդված ստացավ: Ահա թե ինչ է գրվում նրանում:

- Ֆիննական Տամպերե քաղաքում օրերս տեղի ունեցած բռնցքամարտի աշխարհի հերթական առաջնությունում Հայաստանը հանդես եկավ առանձին թիմով, որը ներկայացնում էին 7 բռնցքամարտիկներ: Նրանց թիվը սակայն ի դեմս միջազգային կարգի սպորտի վարպետ Արթուր Գեղամյանի (75 կգ) պետք է մեկով ավելին լիներ:

Բայց ինչո՞ւ նա չմասնակցեց աշխարհի առաջնությանը, չէ՞ որ բազմաթիվ արգելքներ հաղթահարելով Արթուրը վերջին պահին ընդգրկվեց հավաքականում: Աշխարհի առաջնությանը լավ նախապատրաստվելու համար Արթուրը դեռեւս տարեսկզբին մասնակցեց մի քանի միջազգային խոշոր մրցաշարերի (Գոմել, Թեհրան, Ռիգա): Լատվիայից վերադառնալով նա ընդգրկվեց թիմում եւ մեկնեց Ծաղկաձոր, ուսումնամարզական հավաքի: Այդ ընթացքում սակայն աշխարհի առաջնության մեկնողների անվանացուցակը, որի մեջ իր անունը չկար, արդեն ներկայացվել էր ՀՀ արտգործնախարարություն Տամպերե մեկնելու թույլտվություն ստանալու: Այդ առթիվ տողերիս հեղինակը իմացավ ուշացումով (Ֆինլանդիայից գալուց հետո միայն): Դիմեցի ՀՀ բռնցքամարտի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ռ. Մեհրաբյանին: Նա պատասխանեց, որ Գեղամյանն «իր» կազմած ցուցակում կար, բայց այդ ազգանունը ջնջել է հանրապետական սպորտվարչության բռնցքամարտի ավագ մարզիչ Կ. Զաներյանը, պատճառաբանելով, թե Գեղամյանը չի մասնակցել Սոչիում կայացած ուսումնամարզական հավաքին: Դա տարօրինակ էր, քանի որ հավաքին հարգելի պատճառով չմասնակցած մարզիկը հավաքականից չի հանվում, մանավանդ առանց գլխավոր մարզչի հետ խորհրդակցելու: Զաներյանն այն կարծիքին էր, որ Գեղամյանը Լատվիայի մրցաշարից հետո այլեւս Հայաստան չի վերադարձել եւ ասաց, որ արդեն ուշ է, փաստաթղթերը հնարավոր չէ ձեւակերպել, մանավանդ, որ գումար էլ չկա:

Երբ ես ասացի, որ Ա. Գեղամյանն իր միջոցներով կարող է մեկնել Տամպերե, մանավանդ, որ Չարենցավանի «Լադասերվիս» բաժնետիրական ընկերությունը պատրաստ է ֆինանսապես աջակցել, որը մինչ այդ էլ հանդես էր եկել հովանավորի շնորհակալ դերով, նոր միայն նրա անունը ավելացվեց մեկնողների ցուցակում: Հաղթահարելով բազմաթիվ դժվարություններ, Արթուրին հավաքականից առանձին ճանապարհեցինք Տալլին:

Պարզվեց, որ ընթացիկ տարվա մայիսի 1-ից Էստոնիայի Գերագույն խորհրդի որոշմամբ այդ երկրից արտասահման մեկնելու իրավունք ունեն միայն Էստոնիայի քաղաքացիները: Այնուամենայնիվ, այնտեղ Գեղամյանին աջակցելու պատրաստակամություն դրսեւորեցին տեղի մեր հայրենակիցները: Ֆիննական դեսպանատունը պատրաստ էր բացառիկ դեպք անել, միայն թե մրցաշարի կազմկոմիտեից նրա մասնակցությունը հաստատող հեռագիր ստացվեր:

Թարգմանչի օգնությամբ հեռախոսով հաջողվեց կապվել Տամպերեի հետ, գտնել առաջնության քարտուղարին, դժվարությամբ նրա հետ պայմանավորվել, որ նույն հյուրանոցում մնացող Հայաստանի պատվիրակության որեւէ ղեկավար անձ մոտենա նրան եւ պաշտոնապես հավաստիացնի, որ մեր թիմի հայտացուցակում ձեռագիր արված փոփոխությունը օրինական է:

Եւ ահա նոր հեռախոսակապով Արթուրը զրուցում է Մեհրաբյանի հետ, նրան բացատրում իրավիճակը: Սպասվում էր, որ վերջինս անմիջապես լուծում կտա հարցին եւ կուրախացնի բազմաթիվ դժվարություններ հաղթահարած մարզիկին: Փոխարենը մարզիչը ասում է, որ իրեն այդ հարցով զբաղվելու ժամանակ չունի, որովհետեւ ուշանում է պարապմունքից: Նա հավանաբար մոռացել էր իր օգնական մարզիչ Ս. Ղազարյանին, կամ թերագնահատել նրա կարողությունները, այլապես ժամանակին մի քանի րոպեով կվստահեր նրան:

Արթուրին այլեւս ոչինչ չէր մնում: Գործի նման ընթացքից զարմացած ու վշտացած նա ներողություն է խնդրում Տալլինի մեր հայրենակիցներից եւ գլխիկոր վերադառնում տուն, ետեւում թողնելով ինքնաթիռային դժվարին եւ անիմաստ ուղեւորությունը, որը զուր տեղը «քամեց» հովանավորների տրամադրած մեծ գումարները:

Վ. Գեղամյան
Սպորտի վարպետ, բարձրագույն կարգի մարզիչ:

Հարցը միակողմանի չքննարկելու համար որոշեցինք հանդիպել նաեւ շահագրգիռ մյուս կողմին:

Ռ. Մեհրաբյան (ՀՀ հավաքականի գլխավոր մարզիչ). Ճշմարտությունն այն է, որ մարզական արդյունքներով Արթուր Գեղամյանը հավաքականի վերջնական կազմում չէր ընդգրկվել: Նա մեր գլխավոր թիմում եղել է որպես պահեստային, քանի որ Թեհրանի միջազգային մրցաշարում 71 կգ քաշային կարգում զիջել է Վահե Քոչարյանին, որը Հայաստանը ներկայացրեց աշխարհի առաջնությունում: Գեղամյանը 71 կգ քաշային բռնցքամարտիկ է եւ ուզում էր հանդես գալ 75 կգ քաշում, իսկ մենք այդ քաշային կարգում մտադիր չէինք հայտ ներկայացնել: Նա իր եղբոր օգնությամբ աշխարհի առաջնությանն ուզում էր մասնակցել անհատական վիզայով: Դա արդեն մեր պատասխանատվությունների մեջ չէր մտնում, բացի այդ պարզվեց, որ նա անհրաժեշտ փաստաթղթեր չուներ:

Կ. Զաներյան (ՀՀ սպորտվարչության բռնցքամարտի ավագ մարզիչ)

- Չնայած Գեղամյանն իր նախաձեռնությամբ էր ուզում մասնակցել աշխարհի առաջնությանը, այնուամենայնիվ մենք պատրաստ էինք օգնել իրեն: Այլ բան է, որ չստացվեց: Եւ հետո, երբ հավաքականի փաստաթղթերը պատրաստում էինք եւ գործերը հանձնեցինք արտաքին գործերի նախարարություն, նա Հայաստանում չէր գտնվում եւ չգիտեինք էլ իր տեղն ու մտադրությունները: ■

Էլինա Դանիելյանը Եվրոպայի փոխչեմպիոնուհի

Չեխիայի Ավիտավի քաղաքում ավարտված Եվրոպայի մինչեւ 20 տարեկան աղջիկների առաջնությունում փայլուն հանդես եկավ երեւանցի 14-ամյա դպրոցական, ՖԻԴԵ-ի վարպետ, աշխարհի աղջիկների չեմպիոնուհի Էլինա Դանիելյանը:

Մրցելով հիմնականում իրենից 5-6 տարով մեծ շախմատիստուհիների հետ, Էլինան 11 հնարավորից վաստակեց 8 միավոր եւ նվաճեց արծաթե մրցանակը:

Էլինան պարտության մատնեց մասնավորապես մրցաշարի հաղթող 19-ամյա Կադիմովային (Ադրբեջան), որից հետ էր մնացել ընդամենը կես միավորով:

Եվրոպայի առաջնության ավարտից անմիջապես հետո Էլինա Դանիելյանն իր մարզիչ Ռուբիկ Խալիկյանի հետ մեկնեց Ֆրանսիա միջազգային խոշոր մրցաշարի մասնակցելու համար: Գ. Հ.

Հույները առաջինն են

5-րդ եվրոպական խումբ
Լյուքսեմբուրգ-Իսլանդիա 1:1
Ռուսաստան-Հունաստան 1:1

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1 Հունաստան	10	6	4	2	0	6-1
2 Ռուսաստան	9	5	4	1	0	11-1
3 Հունգարիա	3	4	1	1	2	4-3
4 Իսլանդիա	3	5	1	1	3	1-7
5 Լյուքսեմբուրգ	1	5	0	1	4	1-12

Ա. Ս.

Եզրափակիչ. «Շիրա՞կը», թե՞ «Արարատը»

Այսօր «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում տեղի կունենա ՀՀ ֆուտբոլի գավաթի 2-րդ խաղարկության եզրափակիչը: Պատվավոր ախոյանը կվիճարկեն Գյումրիի «Շիրակը» ու Երեւանի «Արարատը»: Խաղը սկսվում է ժ. 16-ին:

Բաժինը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Քաղաք

Նոր «Ղարաբաղներ» Հյուսիսային Կովկասո՞ւմ

Հյուսիսային Կովկասում բնակվող հայերի կողմից ստեղծված ազգային-ազատագրական ճակատը կոչ է արել Ռոստովի մարզի եւ Ստավրոպոլի ու Կրասնոդարի երկրամասի տարածքներում ստեղծել հայկական ինքնավարություններ: Այս մասին հաղորդում է ադրբեջանական «Թուրան» գործակալությունը՝ վկայակոչելով Մոսկվայում լույս տեսնող «Русский вестник» թերթի մարտի 9-ի համարը: Այդ կազմակերպության (ազգային-ազատագրական ճակատի) փաստաթղթերում Հյուսիսային Կովկասն իբր դիտվում է որպես Հայաստանի անբաժան մաս: Ճակատը, գտնելով, որ քերկայումս Հյուսիսային Կովկասի «վերամիավորումը» Մեծ Հայաստանին անհնար է, իբր դիմել է ՄԱԿ-ին եւ Հայաստանին, ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի նախագահներին՝ Հյուսիսային Կովկասում հայկական ինքնավարություններ ստեղծելու խնդրանքով: Թուրան գործակալությունը հաղորդում է նաեւ, թե իբր նշված նպատակներին հասնելու համար հայկական կազմակերպությունները մտադիր են իրականացնել գործունեության նույն ձեւերը, ինչպիսիք այսօր իրականացնում են Ղարաբաղում: Ըստ նույն աղբյուրների, իբր որոշում է կայացվել բոլոր բնակավայրերում ստեղծել հայկական կազմակերպության «բջիջներ», ինչպես նաեւ դիմել Հայաստանում եւ Իրանում գործող հայկական ահաբեկչական խմբերի ղեկավարներին՝ խնդրելով հայ երիտասարդներին զաղտնի պատերազմի ձեւերը սովորեցնելու նպատակով մասնագետներ ուղարկել Հյուսիսային Կովկաս: Նման պարզունակ ապատեղեկատվությունն, անշուշտ, նպատակ ունի «ապացուցել» միջազգային հանրությանը եւ հատկապես Ռուսաստանին, թե Ղարաբաղը նույնիսկ է հայկական, որքան Հյուսիսային Կովկասը, եւ եթե այսօր Ադրբեջանն է կրում «հայկական ծավալապաշտության» հետեւանքները, վաղը կարող է հարվածի ենթարկվել Ռուսաստանի գլխին: Դրանով իսկ բացահայտ փորձ է արվում Ռուսաստանում եւ հատկապես հայաշատ հարավային շրջաններում հակահայ տրամադրություններ սերմանել, ինչը սակայն դատապարտված է ձախողման եթե ոչ ընդհանրապես գաղափարի անհեթեթության, ապա գոնե ընտրված մեթոդների պարզունակության պատճառով: Ա. Բ.

Հայտարարություն

Վաճառվում են 2 եւ 3 սենյականոց բնակարաններ Մեծձոնսկայայում (Մոսկվայից 9 կմ հեռու), նոր շենքում:

Հեռախոսներ
(095) 2974388, 2973111

Ֆիրմա «ԱՐՍԱ»

Երեւան-Հալեպ-Երեւան 7 օր 180 դոլլար . 25000 ռուբ. . 7500 ս. բ.
Երեւան-Դուբայ-Երեւան 7 օր 420 դոլլար . 45000 ռուբ.
Երեւան-Բրատիսլավա 7 օր 235 դոլլար . 80000 ռուբ.
Երեւան-Աշխաբադ-Դելի 7 օր 170 դոլլար . 182000 ռուբ.

Ցանկացողները կարող են դիմել «Անի» հյուրանոց N 520

Հասարակ

Գորբաչովը խաղից դուրս

Հասցա ժամանելով միջազգային կանաչ խաչի կենտրոնակայանի բացմանը մասնակցելու համար, որի նախագահն է ընտրված ինքը, Մ. Գորբաչովը հանդիպում ունեցավ լրագրողների հետ: Հոլանդիայի ԱՆՊ լրատվական գործակալության հաղորդած տարածաշրջանի համաձայն, Գորբաչովը մասնավորապես ասել է. «Ներկայումս չեն երեւում այն մարդիկ, որոնք կարող են քաղաքական փոփոխություններ կատարել Ռուսաստանում: Մյուս քննադատներին հնարավորություն տալու համար հարկավոր է շտապ կարգով անցկացնել նոր ընտրություններ: Մամուլի ներկա վիճակի պատճառով նրանք առաջ գնալու հնարավորություն չունեն: Այս իրավիճակն անհանգստություն է պատճառում»:

Գորբաչովին ցավ է պատճառում այն փաստը, որ Ռուսաստանում չեն հետաքրքրվում իր կարծիքով: Եւ վերափոխումներ սկսած այն մարդը, որ հնարավորություն չունի հանդես գալու հանրության առջեւ եւ հեռուստատեսությամբ, հայտնվել է անմխիթար երկրում այլախոհի վիճակում, ասում է խորհրդային նախկին ղեկավարը: Աղազան նա խիստ նման է տեսնում. «Ելցինը հակված է դեպի ավտորիտարիզմ, նա ոչ թե շինարար է, այլ քանդողներ, որն ամեն ինչ քանդում է», ասել է Գորբաչովը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մի՞թե

Նիբելունգների հիմքը Սասունցի Դավի՞թը

Մոտ ժամանակներս ինչպես օտարյին, այնպես էլ մոլդավիկյացիոն աշխարհը դեմ է գնելի հեղափոխումից, որը, ինչպես պնդում է ֆրանսիացի գերմանագետ հետազոտող Ժան Ամսլերը, Հիտլերին կտիրի «շատ զավ դադարում»: Ինչպես հաղորդում է մոսկովյան «Նովայա եժեդնեւնայա գազետա», Ժան Ամսլերը խոստանում է ներկայացնել ապացույցներ, որ գերմանական հանրահայտ էպոսի «Նիբելունգների երգի» հեղինակները (դրա հիման վրա է գրված Վագների նշանավոր օպերան) հիմնական մոտիվները փոխ են առել հայկական «Սասունցի Դավիթ» դյուցազներգությունից:

Ինչպես ենթադրում է հետազոտողը, ամենայն հավանականությամբ դա արել է Ֆրիդրիխ Շիկամորոսի շախմբից որեւէ մեկը 1190 թ. բաղավորի Անատոլիա կատարած ճանապարհորդության ժամանակ: Ժան Ամսլերի կարծիքով, այդ դրվագում գերմանացիների ամբողջ ավանդն այն է, որ «13-րդ դարում հայկական էպոսի մեակողն ավելացրել է գերմանական միստիցիզմի զգալի բաժին»: Սնարկ

Ուկրաինա

Մախնային ստուգում երկաթգծում

Մայիսի 23-ից Ուկրաինայից ԱՊՀ այլ երկրներ երկաթուղային տրանսպորտով երթեւեկող ուղեւորները կենթարկվեն մաքսային ստուգման: Նախատեսվում է, որ գնացքները 1.5–2 ժամով ստուգման համար կանգ կառնեն Ռուսաստանի եւ Բելառուսի հետ սահմանում: Այդ պատճառով Մոսկվայից Կիեւ երթեւեկության տեւողությունը կկազմի 16–17 ժամ, 12–13 ժամի փոխարեն: Ինչպես հայտնի է, ավտոտրանսպորտում մաքսային ստուգումը մտցվել էր ապրիլի 20-ին: ԻՖ

OK English OK
Թարգմանություններ անգլերենից եւ անգլերեն
Արագ, որակով եւ ոչ շատ թանկ:
հեռախոս. 27-38-64

Հայտարարություն
Սոսկվայի հեղինակավոր փորձագետները մեծ քանակությամբ վաճառում են «փոքր շուկա» վրանային ավանով:
Կարգավորել 339-82-34
հեռախոսահամարով:

«ԿԱՊՐՈԼԻՏ» ֆիրման եւ «ԲԻՈԿՈՆՎԵՐՍԻԱ» ասոցիացիան
Ջրվեժ ավանի դահեստից վաճառում են կենսահումուս:
Մեծածախ գնորդների համար սահմանված է 20 տոկոս զեղչ:
Վճարը գանձվում չնով
Հեռախոսներ՝ 27-81-91, 58-04-26, 58-54-27, 56-83-31:

«ԼՈՒՅՍ-90»
«ԼՈՒՅՍ-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ ամենացածր տոկոսներով, օրական 1 տոկոս:
Գրավատունը երաշխավորում է բոլոր տեսակի գործողությունների հստակություն եւ ճշգրիտ ժամանակ:
Հեռախոս 77-79-40
Աշխատում է ամեն օր ժամը 11-16-ը, հանգստյան օրերը կիրակի:

KILIKIA TOUR
Դո՞ւք ուզում եք այցելել Գերմանիա՞:
«ԿԻԼԻԿԻԱ-ՏՈՒՐ» ընկերությունը տալիս է այդ հնարավորությունը:
Ընդամենը 250 $ եւ 50000 ռուբլով կպատրաստվեն Ձեր բոլոր փաստաթղթերը,
մինչեւ 16 տարեկան երեխաների համար անվճար:

ԴԻՄԵՔ ՄԵԶ ԵՎ ՄԵԿ ԱՄՍԻՑ ԴՈՒՔ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅՈՒՄ ԵՔ:
Մայր Նովայի դող. «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 730 սենյակ
հեռ. 58-11-10, 59-43-70
PUBLISET

LEVONTRAVEL
ԵՐԵՎԱՆ ՍՈՖԻԱ
«ԼԵՎՈՆ ԹՐԱՎԵԼ» գործակալությունը երկուշաբթի, մայիսի 31-ին կազմակերպում է մարդատար ուղու չվերթ Երեւան-Սոֆիա երթուղով: Կազմակերպում է նաեւ բեռների փոխադրում:
PUBLISET
LEVONTRAVEL

Լուսին Հայաս

Հանուն աշխատավորների բարեկեցության

«Աշխարհի արհմիությունների գործունեությունը երեկ, այսօր, վաղը» միջազգային սեմինար-համախորհրդակցության մասնակիցները Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչների նախաձեռնությամբ ընդունեցին աշխարհի արհմիություններին ուղղված դիմում, որով կոչ են անում իրենց գործընկերներին աջակցել երկրագնդում տեղի ունեցող ռազմաքաղաքական ընդհարումների դադարեցման գործին: Սեմինարի աշխատանքին մասնակցել են Թուրքիայի, Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Ուզբեկստանի, Ադրբեջանի արհմիությունների եւ տարբեր միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Սեմինարի բոլոր մասնակիցներն աջակցել են Ադրբեջանի նավթի եւ գազի արդյունաբերության աշխատողների անկախ արհմիության կոմիտեի ղեկավար Չամեդին Գամիշեւի առաջարկությանը՝ ընդունել սեմինարի մասնակից երկրների աշխատավորների սոցիալական իրավունքների եւ շահերի պաշտպանության գործողությունների համատեղ ծրագիր: ԻՖ

Ս. Ալիենդեի այրին եւ դուստրն ընդդեմ զինվորական խունտայի

1973 թ. սեպտեմբերի 11-ին զոհված Չիլիի նախագահ Սալվադոր Ալիենդեի այրին եւ դուստրը հայցադիմում են ներկայացրել Սանտ Յագոյի գանգատարկման դատարան, պահանջելով իրենց վերադարձնել պետական հեղաշրջումից հետո կորած շարժական կայքը: Պատասխանողների թվում նշվում են ներկայումս ցամաքային զորքերի գլխավոր հրամանատար գեներալ Պինոչետը եւ պաշտպանության ներկայիս նախարար Ռոխասը: Նախագահի մայրաքաղաքային նստավայրում եւ Ալգառոբոյի քաղաքամերձ տանը եղած կայքի ընդհանուր արժեքը գնահատվում է մոտավորապես 1 միլիոն դոլլար: Այն առնվել էր զինվորական իշխանությունների պաշտպանության տակ, եւ ունեցվածքի լիակատար ցանկն առկա է զոլխազրման մեջ, որը կազմվել եւ նոտարի կողմից հաստատվել էր հեղաշրջման հաջորդ օրը: Կորած եւ պահանջվող իրերի թվում են Պիկասոյի, Սիկեյրոսի եւ ուրիշ նշանավոր նկարիչների գործեր: Նախագահի այրին եւ դուստրը կուզենային դրանք նվիրել Ալիենդեի անունը կրող Համերաշխության թանգարանին: Սնարկ

Ճապոնիան վաճառում է հին ավտոմեքենաները

Անցյալ տարում Ճապոնիայից Ռուսաստան է տարվել 18 հազար հին ավտոմոբիլ: Սրանք են Ճապոնիայի մաքսային ծառայության պաշտոնական տվյալները: Իսկ ոչ պաշտոնական արտահանությունը կազմել է եւս 53 հազար մեքենա: Ճապոնիայում գործող ունեցող կանոնների համաձայն, մինչեւ 50 հազար իենով գնված ավտոմոբիլը մաքսային փաստաթղթերում կարող է նշվել որպես «անձնական ունեցված», եւ այդ դեպքում դրա դուրսբերման թույլտվություն չի պահանջվում: Մի ժամանակ Ռուսաստան տարվող հին ավտոմոբիլների միջին արժեքն իրոք կազմում էր 50 հազար իեն, բայց այդ բիզնեսի զարգացմանը զուգընթաց այն հասավ 150-200 հազարի: Իրական եւ հայտարարված գների տարբերությունը թաքցվում է հարկերից: Սնարկ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562663
Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Ձեռքի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2 · Գրանցման թիվ 65. · Դասիչ 69149. · Տպաքանակ 35.000. · Պատվեր 1516 · Ստորագրված է տպագրության 24.5.1993

digitised by A.R.A.R.@